

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Gawinek
Sędziowie:	SA Halina Zarzeczna SO del. Krzysztof Górski (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Justyna Kotlicka

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2015 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w B.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.
i Województwu (...) w L.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego Województwa (...) w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 3 kwietnia 2015 r., sygn. akt VIII GC 275/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w części dotyczącej pozwanego Województwa (...) w L. w ten sposób, że oddala powództwo w stosunku do tego pozwanego,

II. zmienia rozstrzygnięcie o kosztach zawarte w punkcie czwartym zaskarżonego wyroku w części dotyczącej pozwanego Województwa (...) w L., w ten sposób, że zasądza od powoda na rzecz tego pozwanego kwotę 8.252,43 (osiem tysięcy dwieście pięćdziesiąt dwa złote i czterdzieści trzy grosze) złotych tytułem kosztów procesu,

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanego Województwa (...) w L. kwotę 6.781 (sześć tysięcy siedemset osiemdziesiąt jeden) złotych tytułem kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

K. Górski M. Gawinek H. Zarzeczna

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy zasądził solidarnie od pozwanych (...) spółki akcyjnej w (...) na rzecz powoda (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. kwotę 9135,75 złotych (dziewięć tysięcy sto trzydzieści pięć złotych i siedemdziesiąt pięć groszy) z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu.

O odsetkach orzeczono odrębnie w stosunku do obu pozwanych. Od pozwanego (...) spółki akcyjnej w W. zasądzono odsetki od kwot: 228 796,67 złotych od dnia 31 sierpnia 2013 roku do dnia 30 grudnia 2013 roku, 178 796, 67 złotych od dnia 31 grudnia 2013 roku do dnia 3 lutego 2014 roku, 128 796,67 złotych od dnia 4 lutego 2014 roku do dnia 19 lutego 2014 roku, 206 046,75 złotych od dnia 1 października 2013 roku do dnia 19 lutego 2014 roku, od kwoty 9135,75 złotych od dnia 20 lutego 2014 roku.

Od Województwa (...) odsetki zasądzono natomiast od następujących dat: od kwoty 228 796,67 złotych od dnia 16 października 2013 roku do dnia 30 grudnia 2013 roku, 178 796, 67 złotych od dnia 31 grudnia 2013 roku do dnia 3 lutego 2014 roku, 128 796,67 złotych od dnia 4 lutego 2014 roku do dnia 19 lutego 2014 roku, 206 046,75 złotych od dnia 16 października 2013 roku do dnia 19 lutego 2014 roku, od kwoty 9135,75 złotych od dnia 20 lutego 2014 roku,

Nadto w wyroku umorzono postępowanie w zakresie żądania zasądzenia kwoty przewyższającej zasądzono sumę 9 519,56 zł i orzeczono o oddaleniu powództwo w pozostałej części

Orzekając o kosztach procesu zasądzono solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 18 088,50 zł (osiemnaście tysięcy osiemdziesiąt osiem złotych i pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Wreszcie nakazano też zwrócić powodowi kwotę 10 871,50 zł (dziesięć tysięcy osiemset siedemdziesiąt jeden złoty i pięćdziesiąt groszy) tytułem połowy opłaty od cofniętego powództwa.

W uzasadnieniu wskazano, że powód jako następca prawny J. K. (2) wniósł początkowo o zasądzenie solidarnie od pozwanych (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. (generalnego wykonawcy) oraz Województwa (...) w L. (inwestora) kwoty 434.843,42 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot: - 228.796,67 zł od dnia 31.08.2013 r., - 206.046,75 zł od dnia 1.10.2013 r. i kosztami procesu.

Powództwo oparto o tyierdzenie, że J. K. (2) zawarł z generalnym wykonawcą umowę, zgodnie z którą zobowiązał się do wykonania robót budowlanych w ramach zadania pod nazwą „(...) Centrum (...)” i „Budowa siedziby Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...)” określonych w załączniku nr 1 do umowy za wynagrodzeniem w kwocie 2.640.265,57 zł, których inwestorem było Województwo (...).

Inwestor według powoda miał być poinformowany o fakcie zawarcia umowy i znać zakres robót powierzonych podwykonawcy, nigdy nie zgłaszać sprzeciwu co do treści tej umowy, jak i samego faktu wykonywania robót przez powoda.

Powód wywodził, że strony postępowania pozostawały w stałym kontakcie, a podwykonawca przekazywał inwestorowi dokumenty potrzebne do zrealizowania płatności za poszczególne etapy robót. Wraz z każdą wystawioną na generalnego wykonawcę fakturą podwykonawca wysyłał inwestorowi oświadczenie informujące o jej wystawieniu ze wskazaniem w jakiej kwocie należy dokonać zapłaty. Inwestor początkowo płacił należności bezpośrednio na rachunek powoda. Pozwani nie zapłacili faktur za etapy robót budowlanych wykonanych w okresie od 1 do 31 lipca oraz od 1 do 31 sierpnia 2013 r. Każda z tych faktur przed jej wystawieniem była potwierdzona podpisaniem dokumentu protokołu zaawansowania robót, z tym, że faktura Vat nr (...) została pomniejszona o kwotę partycypacji w kosztach i ubezpieczeniu budowy oraz kaucję gwarancyjną.

J. K. (2) odstąpił częściowo od umowy z uwagi na to, że generalny wykonawca nie był w stanie zapewnić mu frontu robót. Odstąpienie to dotyczyło robót objętych harmonogramem po 28 sierpnia 2013 r. W odpowiedzi na powyższe generalny wykonawca poinformował go, że rozwiązała się jego umowa z inwestorem.

Pozwany inwestor wnosząc o oddalenie powództwa wskazał, że z zawartej z generalnym wykonawcą umowy wynika, że roboty żelbetowe i zbrojarskie, a takie miał wykonać powód, nie będą wykonywane przez podwykonawców. Podniósł, że umowa którą J. K. (2) zawarł z generalnym wykonawcą nie została mu przedłożona, a generalny wykonawca nie uzyskał jego zgody na zawarcie tej umowy. Generalny wykonawca nie poinformował inwestora o zawarciu z powodem umowy.

Odnosząc się do rozliczeń dokonywanych z powodem pozwany ten stwierdził, że jako inwestor zawarł z generalnym wykonawcą aneks do umowy o roboty budowlane, który dopuszczał możliwość innego niż ustalony w umowie sposobu płatności. Na jego podstawie generalny wykonawca występował do inwestora z poleceniem płatniczym, do którego była dołączona lista podmiotów oraz kwot, które należy im przekazać z wynagrodzenia należnego generalnemu wykonawcy. Następnie inwestor i generalny wykonawca zawierali co miesiąc porozumienie, na podstawie którego inwestor przekazywał wskazanym na liście podmiotom wynagrodzenie we wskazanych wysokościach.

Inwestor przyznał, że w okresie od grudnia 2012 r. do sierpnia 2013 r. przekazał bezpośrednio na rachunek powoda środki pieniężne we wskazanej przez niego wysokości. Było to jednak wypełnienie zapisów porozumienia (zbliżonego zdanie, pozwanego do instytucji przekazu) i sposobem spełnienia świadczenia na rzecz generalnego wykonawcy, a nie jakiegokolwiek innego podmiotu. Zdaniem inwestora w niniejszej sprawie nie ma miejsca jego odpowiedzialność z generalnym wykonawcą wobec strony powodowej, gdyż nie wynika ona ani z ustawy ani z jakiegokolwiek innego stosunku prawnego.

Pozwany generalny wykonawca zaskarżył powyższy nakaz w części przekraczającej kwotę 375.323,86 zł wnosząc o oddalenie powództwa w zaskarżonej części i stosunkowe rozdzielanie kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazał, że powód nie uwzględnił podlegających potrąceniu kwot dotyczących partycypacji w kosztach pośrednich budowy w kwocie 9.519,56 zł. Wskazał, że w dniu 26 września 2013 r. dokonał potrącenia tej wierzytelności z wierzytelnością przysługującą powodowi w stosunku do niego. Podniósł, że w dniu 30 grudnia 2013 r. zapłacił na rzecz powoda kwotę 50.000 zł.

Pismem datowanym na dzień 25 marca 2014 r. powód częściowo cofnął pozew i wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych kwoty 9.519,56 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwot: - 228.796,67 zł od dnia 31.08.2013 r. do dnia 30.12.2013 r., - 178.796,67 zł od dnia 31.12.2013 r. do dnia 3.02.2014 r., - 128.796,67 zł od dnia 4.02.2014 r. do dnia 9.02.2014 r., - 206.046,75 zł od dnia 1.10.2013 r. do dnia 19.02.2014 r., - 9.519,56 zł od dnia 20.02.2014 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Wyjaśnił, że generalny wykonawca w dniu 30.12.2013 r. zapłacił mu kwotę 50.000 zł wskazując, że zalicza je na faktury Vat nr (...), a w dniu 3.02.2014 r. zapłacił mu kwotę 50.000 zł zaliczając na poczet należności z faktury (...), w dniach 19 i 20.02.2014 r. komornik sądowy dokonał wpłaty na rzecz powoda wyegzekwowanej kwoty 325.707,67 zł. Stwierdził, że kompensata wskazanych przez generalnego wykonawcę faktur została już dokonana wraz z terminem ich wymagalności.

W piśmie z dnia 15 kwietnia 2014 r. pozwany inwestor wyraził nadto pogląd, zgodnie z którym nie powinien płacić odsetek za opóźnienie.

Sąd Okręgowy dla uzasadnienia wydanego w sprawie wyroku przedstawił następujące ustalenia faktyczne:

Oferta (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. została wybrana przez Województwo (...) jako najkorzystniejsza w postępowaniu prowadzonym w trybie przetargu nieograniczonego na wykonanie robót budowlanych polegających na zrealizowaniu dwóch odrębnych zadań inwestycyjnych pod nazwą (...) Centrum (...) i „Budowa siedziby Urzędu Marszałkowskiego w L.” z niezbędną infrastrukturą techniczną.

W dniu 8 lutego 2012 r. Województwo (...) (zamawiający) i (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. (wykonawca) zawarły umowę, której przedmiotem było wykonanie robót budowlanych przy użyciu osób, sprzętu i materiałów wykonawcy polegających na wybudowaniu dwóch nowych obiektów budowlanych w ramach inwestycji pod nazwą (...) Centrum

(...) „Budowa siedziby Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) w L.” wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu w zakresie umożliwiającym uzyskanie dwóch decyzji o pozwoleniu na użytkowanie wybudowanych budynków oraz ich dalsze użytkowanie zgodnie z ich przeznaczeniem (§ 1 umowy).

Zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 3 umowy wykonawca oświadczył, że zamierza powierzyć podwykonawcom wskazanym w ofercie wykonawcy złożonej w toku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego: roboty budowlane za wyjątkiem robót żelbetowych i zbrojarskich.

W § 8 ust. 3 pkt 1-2, 4-5 umowy jej strony postanowiły, że w przypadku powierzenia robót podwykonawcom do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest wymagana zgoda zamawiającego. Wykonawca jest obowiązany przedstawić zamawiającemu do zaakceptowania projekt umowy oraz umowę z podwykonawcą, wraz z częścią dokumentacji dotyczącą wykonania robót określonych w umowie lub projekcie (pkt 1). Wynagrodzenie za roboty budowlane należne podwykonawcom nie może przekraczać wynagrodzenia wykonawcy przewidzianego w umowie za wykonanie robót (pkt 2). Zamawiający jest zobowiązany do wypłaty wynagrodzenia należnego wykonawcy za roboty wykonane przez podwykonawcę po przedstawieniu przez wykonawcę dowodu zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcy (pkt 4). W przypadku nieprzedstawienia dowodu zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy zamawiający zapłaci należne wynagrodzenie podwykonawcy, przy czym zapłata wynagrodzenia podwykonawcy jest równoznaczna z zapłatą wynagrodzenia należnego wykonawcy za roboty wykonane przez podwykonawcę, do wysokości zapłaconego podwykonawcy wynagrodzenia (pkt 5). W myśl § 8 ust 4 umowy zamawiający i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonywane przez podwykonawcę.

Pismem z dnia 30 sierpnia 2012 r. generalny wykonawca zwrócił się do inwestora z wnioskiem o rozważenie możliwości zawarcia porozumienia, względnie aneksu do umowy, na podstawie którego zamawiający mógłby dokonywać bezpośrednich płatności na rzecz podwykonawców, dostawców materiałów i usługodawców na inwestycji będącej przedmiotem umowy z dnia 8 lutego 2012 r., co umożliwi mu sprawniejszą realizację robót.

W dniu 11 września 2012 r. inwestor i generalny wykonawca zawarli aneks nr (...) do umowy, w którym dokonali zmiany § 3 ust. 6 umowy oraz wprowadzili do § 3 ustępy 6a i 6b. Zgodnie z nowym brzmieniem w § 3 ust. 6 umowy jej strony postanowiły, że faktury za prace stanowiące przedmiot umowy będą płatne przelewem na konto wskazane przez wykonawcę na fakturze w terminie 30 dni od daty jej doręczenia zamawiającemu, pod warunkiem załączenia przez wykonawcę dokumentów rozliczeniowych, protokołów częściowego odbioru robót, oświadczeń i innych dokumentów wymaganych niniejszą umową z zastrzeżeniem, że trzydziestodniowy termin zapłaty części wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 5, nie może upłynąć wcześniej niż 3 dni robocze od dnia otrzymania przez zamawiającego oświadczenia, o którym mowa w ust. 5 z zastrzeżeniem ust. 6a – 6b. W § 3 ust. 6a i 6b strony umowy postanowiły, że mogą w drodze odrębnego porozumienia określić inny sposób zapłaty należnego wykonawcy wynagrodzenia, celem uregulowania przez wykonawcę swoich należności względem dostawców i usługodawców wynikających z wykonanych dostaw i usług związanych z realizacją przedmiotu zamówienia. Zapłata przez zamawiającego należności określonych w porozumieniu jest równoznaczna z zapłatą należnego wykonawcy wynagrodzenia i powoduje wygaśnięcie zobowiązania zamawiającego względem wykonawcy do wysokości zapłaconej przez zamawiającego należności dostawcom i usługodawcom (ust. 6a). Porozumienie o którym mowa w ust. 6a nie będzie dokonywało zmiany zasad płatności wynagrodzenia wykonawcy, o którym mowa w § 3 umowy. Porozumienie może być zawarte przy zachowaniu następujących zasad: 1) należność podmiotu trzeciego nie może spowodować przekroczenia wynagrodzenia wykonawcy, 2) świadczenie wykonane przez podmiot trzeci będzie potwierdzone przez inspektora nadzoru danej branży budowlanej lub upoważnionego przedstawiciela zamawiającego, a następnie w formie pisemnego oświadczenia zostanie dołączone do protokołu odbioru częściowego, 3) należności na rzecz podmiotu trzeciego będą płatne przelewem na konto wskazane przez wykonawcę, po zaspokojeniu roszczeń wszystkich podwykonawców robót budowlanych zgłoszonych na zasadach określonych w § 8 umowy oraz ewentualnych zajęć wierzytelności dokonanych przez komornika (ust. 6b).

W dniu 11 października 2012 r. J. K. (2) zawarł z (...) spółką akcyjną z siedzibą w W. umowę nr (...) przyjął do wykonania roboty budowlane w ramach zadania inwestycyjnego pod nazwą (...) Centrum (...) i budowa Siedziby Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) polegające na wykonaniu prac zbrojarsko-ciesielskich i betoniarskich w budynku (...) według specyfikacji i cen jednostkowych określonych w załączniku nr 1 do umowy (§ 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 1 umowy).

Strony umowy postanowiły, że wynagrodzenie wstępne za wykonanie przedmiotu umowy wynosi 2.640.265,57 zł netto plus podatek Vat w wysokości zgodnej z przepisami o fakturowaniu robót. Ostateczne rozliczenie nastąpi w oparciu o wymienione w załączniku nr 1 ceny jednostkowe i faktyczne ilości wykonanych i odebranych przez wykonawcę prac (§ 8 ust. 1 umowy).

Zgodnie z § 9 ust. 5 umowy wynagrodzenie podwykonawcy będzie płatne przelewem na konto podane w fakturze w terminie 30 dni od daty dostarczenia generalnemu wykonawcy prawidłowo wystawionej faktury Vat wraz z podpisanym protokołem bezusterkowego odbioru robót.

Strony umowy postanowiły, że podwykonawca (J. K. (2)) pokryje generalnemu wykonawcy koszty związane z koordynacją robót oraz koszty utrzymania placu budowy (woda, energia elektryczna, ogólny dozór, ochrona placu budowy, koszty ubezpieczenia) w wysokości 2% wartości netto faktur wystawionych przez podwykonawcę za wykonane roboty (w tym: 1,5% - koszty zaplecza i 0,5% - koszty ubezpieczenia). Wzajemne należności stron będą kompensowane (§ 10 umowy).

W dniu 22 listopada 2012 r. M. B. – pracownik inwestora wysłała na adres poczty elektronicznej J. K. (2): (...) wiadomość, w której wskazała, że w związku z realizacją inwestycji pod nazwą (...) Centrum (...) ((...)) oraz „Budowa siedziby Urzędu Marszałkowskiego w L.” (...) przesyła zatwierdzony wzór oświadczenia z prośbą o jego wypełnienie, podpisanie przez osoby upoważnione oraz odesłanie faxem na nr (81) 44-16-780 oraz pocztą na adres Urzędu. Wskazano, że tego typu oświadczenia są podstawą do sporządzenia Porozumienia i będą wymagane przy każdorazowym rozliczeniu należności.

Pracownicy inwestora kontaktowali się z powodem w sprawie danych do oświadczeń o comiesięcznych płatnościach. Miały miejsce sytuacje, że pracownik J. K. (2) – D. J. po rozmowie z M. B. weryfikował kwotę, która miała być wpisana w oświadczeniu, zawierającym dane na podstawie których inwestor dokonywał wypłaty wynagrodzenia powodowi. Korespondencja ta prowadzona była przez cały okres inwestycji.

J. K. (2) wykonał wskazane w umowie roboty, które były podstawą do wystawienia faktur Vat. Inwestor nie sprzeciwiał się obecności pracowników J. K. (2) na placu budowy.

J. K. (2) w dniu 31 lipca 2013 r. wystawił generalnemu wykonawcy fakturę Vat o nr (...) na kwotę 12.810,44 zł brutto tytułem robót budowlanych polegających pracach zbrojarsko-ciesielsko betoniarskich na budynku (...) i (...) w L. oraz fakturę nr (...) na kwotę 220.763,35 zł brutto. Roboty te zostały odebrane przez generalnego wykonawcę oraz kierownika robót branżowych w dniu 31 lipca 2013 r.

W dniu 31 sierpnia 2013 r. J. K. (2) wystawił pozwanej fakturę nr (...) na kwotę 206.046,75 zł brutto tytułem robót budowlanych polegających pracach zbrojarsko-ciesielsko betoniarskich na budynku (...) i (...) w L.. Roboty te zostały odebrane przez generalnego wykonawcę oraz kierownika robót branżowych w dniu 30 sierpnia 2013 r.

Generalny wykonawca w dniu 30 września 2013 r. wystawił J. K. (2) fakturę Vat nr (...) na kwotę 3.090,71 zł brutto tytułem partycypacja w kosztach pośrednich budowy, fakturę Vat nr (...) tytułem partycypacji w kosztach ubezpieczenia budowy w kwocie 837,59 zł brutto oraz faktury Vat o nr (...) na kwotę 5066,46 zł brutto, o nr (...) na kwotę 949,49 zł brutto i o nr (...) na kwotę 3.503,61 zł brutto, tytułem partycypacji w kosztach pośrednich budowy.

W dniu 2 grudnia 2013 roku J. K. (2) polecił księgowanie kwoty 848,82 zł.

J. K. (2) złożył inwestorowi następujące oświadczenia:

- w dniu 22.11.2012 r. o wystawieniu faktury nr (...) na kwotę brutto 72.055,88 zł, której termin płatności upływa w dniu 30 listopada 2011 r. Wskazał, że wymagana kwota zgodnie umową, po potrąceniu należnych kaucji gwarancyjnych i kosztów partycypacji w utrzymaniu budowy wynosi 67.079,34 zł;

- w dniu 1.03.2013 r. o wystawieniu faktury nr (...) na kwotę brutto 19.299,93 zł, której termin płatności upływa w dniu 30 marca 2013 r. Wskazał, że wymagana kwota zgodnie umową, po potrąceniu należnych kaucji gwarancyjnych i kosztów partycypacji w utrzymaniu budowy wynosi 17.966,96 zł. Oświadczenie doręczono inwestorowi w dniu 4.04.2013 r.;

- w dniu 31 maja 2013 r. o wystawieniu w dniu 30.04.2013 r. faktur o nr (...) na kwotę brutto 286.830,83 zł, których termin płatności upływa w dniu 30 maja 2015 r. Wskazał, że wymagana kwota zgodnie umową, po potrąceniu należnych kaucji gwarancyjnych i kosztów partycypacji w utrzymaniu budowy wynosi 267.825,37 zł. Oświadczenie doręczono inwestorowi w dniu 3.06.2013 r.;

- w dniu 28 czerwca 2013 r. o wystawieniu w dniu 31.05.2013 r. faktur o nr (...) na łączną kwotę brutto 231.191,84 zł, których termin płatności upływa w dniu 30 czerwca 2015 r. Wskazał, że wymagana kwota zgodnie umową, po potrąceniu należnych kaucji gwarancyjnych i kosztów partycypacji w utrzymaniu budowy wynosi 215.873,03 zł. Oświadczenie doręczono inwestorowi w dniu 3.07.2013 r.;

- w dniu 30 lipca 2013 r. o wystawieniu w dniu 28.07.2013 r. faktur o nr (...) na łączną kwotę brutto 253.322,60 zł, których termin płatności upływa w dniu 30 maja 2015 r. Wskazał, że wymagana kwota zgodnie umową, po potrąceniu należnych kaucji gwarancyjnych i kosztów partycypacji w utrzymaniu budowy wynosi 236.537,40 zł. Oświadczenie doręczono inwestorowi w dniu 5.08.2013 r.;

- w dniu 30 sierpnia 2012 r. o wystawieniu w dniu 31.07.2013 r. faktur o nr (...) na łączną kwotę brutto 233.573,79 zł, których termin płatności upływa w dniu 30 sierpnia 2013 r. Wskazał, że wymagana kwota zgodnie umową, po potrąceniu należnych kaucji gwarancyjnych i kosztów partycypacji w utrzymaniu budowy wynosi 218.097,15 zł.

W każdym z oświadczeń wskazano, że Działalność Budowlana J. K. (2) informuje, że na podstawie umowy (...) zawartej w dniu 11 października 2012 r. z firmą (...) S.A. robót budowlanych związanych z realizacją inwestycji pod nazwą (...) Centrum (...) i „Budowa siedziby Urzędu Marszałkowskiego w L.” z niezbędną infrastrukturą techniczną.

Na podstawie zmian wprowadzonych do umowy z inwestorem aneksem nr (...) generalny wykonawca występował do inwestora z poleceniami płatniczymi, w których wskazywał podmiot, któremu należy dokonać zapłaty, kwotę wynagrodzenia. Polecenia płatnicze zawierały jego oświadczenie, że zapłata wynagrodzenia stanowić będzie należyte wykonanie zobowiązania inwestora wynikającego z zawartej w dniu 8 lutego 2012 r. umowy. W treści tych dokumentów generalny wykonawca oświadczył, iż zapłata wskazanej kwoty wynagrodzenia na podany rachunek bankowy spowoduje wygaśnięcie tej części zobowiązania inwestora do zapłaty wynagrodzenia generalnego wykonawcy. Do poleceń płatniczych generalny wykonawca załączał listę podmiotów i kwot, które tym podmiotom należy zapłacić. W Poleceniach Płatniczych generalny wykonawca zwracał się o przekazanie kwot wynikających z załączonego zestawienia roszczeń podwykonawców, dostawców i usługodawców dla inwestycji: (...) Centrum (...) i Budowa siedziby Urzędu Marszałkowskiego w L.”.

Polecenie Płatnicze z dnia 22 listopada 2012 r. obejmowało między innymi roszczenie J. K. (2) wynikające z faktury Vat nr (...) w kwocie 67.079,34 zł, a dokumentem potwierdzającym wykonanie usługi był protokół zaawansowania robót z dnia 31 października 2012 r. Polecenie Płatnicze z dnia 18 grudnia 2012 r. również obejmowało między innymi roszczenie J. K. (2) wynikające z faktury Vat nr (...) w kwocie 239.551,57 zł, a dokumentem potwierdzającym wykonanie usługi był protokół zaawansowania robót z dnia 30 listopada 2012 r. Polecenie Płatnicze z dnia 21 stycznia 2013 r. obejmowało między innymi roszczenie J. K. (2) wynikające z faktury Vat nr (...) w kwocie 130.761,26 zł, a dokumentem potwierdzającym wykonanie usługi był protokół zaawansowania robót z dnia 31 grudnia 2012 r.

Polecenie Płatnicze z dnia 27 lutego 2013 r. obejmowało między innymi roszczenie J. K. (2) wynikające z faktury Vat nr (...) w kwocie 259.139,43 zł, a dokumentem potwierdzającym wykonanie usługi był protokół zaawansowania robót z dnia 31 stycznia 2013 r. Polecenie Płatnicze z dnia 26 marca 2013 r. obejmowało między innymi roszczenie J. K. (2) wynikające z faktur Vat o nr (...) i FV (...) w kwocie 427.138,69 zł, a dokumentem potwierdzającym wykonanie usługi był protokół zaawansowania robót z dnia 28 lutego 2013 r. Polecenie Płatnicze z dnia 24 kwietnia 2013 r. obejmowało między innymi roszczenie J. K. (2) wynikające z faktur Vat o nr (...) i FV (...) w kwocie 409.448,81 zł, a dokumentem potwierdzającym wykonanie usługi był protokół zaawansowania robót z dnia 31 marca 2013 r. Polecenie Płatnicze z dnia 24 maja 2013 r. obejmowało między innymi roszczenie J. K. (2) wynikające z faktur Vat o nr (...) i FV (...) w kwocie 267.825,37 zł, a dokumentem potwierdzającym wykonanie usługi był protokół zaawansowania robót z dnia 30 kwietnia 2013 r. Polecenie Płatnicze z dnia 26 czerwca 2013 r. obejmowało między innymi roszczenie J. K. (2) wynikające z faktur Vat o nr (...) i FV (...) w kwocie 215.873,03 zł, a dokumentem potwierdzającym wykonanie usługi był protokół z dnia 30 maja 2013 r. Polecenie Płatnicze z dnia 26 lipca 2013 r. obejmowało między innymi roszczenie J. K. (2) wynikające z faktur Vat o nr (...) i FV (...) w kwocie 236.537,40 zł, a dokumentem potwierdzającym wykonanie usługi był protokół zaawansowania robót z dnia 28 czerwiec 2013 r.

W dniach 5 i 30 października, 29 listopada, 21 grudnia 2012 r., 1 lutego, 5 marca, 2 kwietnia, 6 maja, 10 czerwca, 4 lipca i 2 sierpnia 2013 r. inwestor i generalny wykonawca zawarli porozumienia dotyczące innego sposobu zapłaty należnego wykonawcy wynagrodzenia w celu uregulowania przez generalnego wykonawcę swoich należności względem określonych w porozumieniu podmiotów, w określonej w porozumieniu wysokości z należności przysługującej generalnemu wykonawcy na podstawie wystawionych przez niego faktur. Porozumienia te obejmowały również roszczenia J. K. (2) wskazane w załącznikach do Poleceń Płatniczych.

Inwestor dokonał na rachunek bankowy J. K. (2) o nr (...) prowadzony w banku (...) S.A. w W. następujących wpłat: - w dniu 31 grudnia 2012 r. w kwocie 239.551,57 zł - w dniu 7 lutego 2013 r. w kwocie 130.761,26 zł; - w dniu 12 marca 2013 r. w kwocie 259.139,43 zł; - w dniu 5 kwietnia 2013 r. w kwocie 427.138,69 zł; - w dniu 11 czerwca 2013 r. w kwotach 224.876,41 zł i 42.948,96 zł; - w dniu 5 lipca 2013 r. w kwotach 192.266,18 zł i 23.606,85 zł; - w dniu 2 sierpnia 2013 r. w kwotach 209.807,45 zł i 26.729,95 zł. W tytułach zapłaty każdorazowo wskazywano numer faktury generalnego wykonawcy i zwrot „należność (...) SA”.

Pismem z dnia 12 września 2013 r. J. K. (2) zwrócił się do inwestora o zapłatę 218.097,15 zł w dodatkowym terminie 7 dni od dnia doręczenia tego pisma, pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Wskazał, że kwota wymagalna została pomniejszona o wartość zabezpieczenia należytego wykonania w wysokości wartości 5% faktur brutto oraz 2 % faktur netto jako koszt koordynacji robót i utrzymania placu budowy na rzecz generalnego wykonawcy. Pismo to zostało nadane na adres inwestora listem poleconym w dniu 12 września 2013 r.

Kolejnym pismem z dnia 8 października 2013 r. J. K. (2) wezwał inwestora do zapłaty w nieprzekraczalnym terminie 5 dni od daty wezwania kwoty 439.620,54 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wymagalności każdej z faktur Vat o nr (...) wystawionych tytułem wynagrodzenia podwykonawcy na podstawie umowy z dnia 11 października 2012 r. zawartej z generalnym wykonawcą, pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową. Pismo to zostało nadane na adres inwestora listem poleconym w dniu 9 października 2013 r.

Pismem z dnia 8 października 2013 r. J. K. (2) wezwał generalnego wykonawcę do zapłaty w nieprzekraczalnym terminie 5 dni od daty wezwania kwoty 554.465,96 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wymagalności każdej z faktur Vat oraz od dnia wpłacenia kaucji do dnia zapłaty z tytułu wykonanych robót budowlanych, pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową. Pismo to zostało nadane na adres inwestora listem poleconym w dniu 9 października 2013 r.

J. K. (2) udał się bezpośrednio do inwestora z prośbą o zapłatę faktury za wykonane przez niego na podstawie umowy z generalnym wykonawcą prace. Inwestor odmówił zapłaty stwierdzając, że J. K. (2) nie był zgłoszonym podwykonawcą.

W piśmie z dnia 11 października 2013 r. skierowanym do generalnego wykonawcy, J. K. (2) oświadczył, że odstępuje częściowo do umowy nr (...), w zakresie robót, które miały być wykonywane po dniu 28 sierpnia 2013 r. W piśmie wskazał, że powodem odstąpienia jest fakt niezapewnienia mu frontu robót.

Pismem z dnia 4 grudnia 2013 r. generalny wykonawca poinformował J. K. (2), że w związku z rozwiązaniem umowy pomiędzy inwestorem i generalnym wykonawcą na podstawie jej zapisów ulega również rozwiązana umowa pomiędzy wykonawcą i podwykonawcą.

Generalny wykonawca w dniu 31 października 2013 r. potwierdził zgodność sald J. K. (2) na kwotę 550.537,66 zł. Potwierdzenie to obejmowało między innymi roszczenia z faktur Vat wystawionych przez powoda o nr (...), (...) i (...).

W piśmie z dnia 26 września 2013 r. generalny wykonawca wskazał, że w związku z występowaniem wzajemnych wierzytelności oświadcza, że dokonał kompensaty z wystawionych przez niego faktur o nr (...) z wierzytelnością powoda wynikającą z faktur o numerach (...). Do zapłaty pozostała więc kwota 1.525,11 z faktury Vat (...). Przy czym z faktur o numerach (...) rozliczenie objęło odpowiednio kwoty 3.589,65 zł, 208,30 zł i 1.825,24 zł.

Roszczenie z faktury Vat o nr (...) zostało w dniu 1 lipca 2013 r. skompensowane z roszczeniami z faktur wystawionych przez powoda o numerach (...) i (...). Roszczenia z faktur Vat o nr (...) zostały w dniu 30 sierpnia 2013 r. skompensowane z roszczeniem powoda z faktury Vat (...).

Generalny inwestor przelał na rachunek bankowy J. K. (2) następujące kwoty:

- 50.000 zł w dniu 30 grudnia 2013 r. tytułem (...),

- 50.000 zł w dniu 3 lutego 2014 r. tytułem (...),

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Kraków-Podgórze w Krakowie wyegzekwował od generalnego wykonawcy i przelał na rachunek J. K. (2) następujące kwoty: - 3.777,47 zł w dniu 20.02.2014 r., - 321.930,20 zł w dniu 19.02.2014 r.

Przedsiębiorstwo prowadzone przez J. K. (2) zostało przekształcone w (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. w trybie art. 584¹ k.s.h.

W oparciu o przedstawione ustalenia Sąd uznał powództwo za uzasadnione w przeważającej części.

Oceniając dowody Sąd Okręgowy stwierdził, że oparł się przede wszystkim o dokumenty załączone przez strony postępowania do składanych przez nie pism procesowych, dodając, że treść tych dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron, co pozwala uznać, że treść tych dokumentów odzwierciedla rzeczywisty stan rzeczy. W rezultacie Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do kwestionowania ich prawdziwości i uznał, że powyższe dowody z dokumentów stanowią podstawę do czynienia w oparciu o nie ustaleń faktycznych dostrzegając jednocześnie i omawiając kwestie wynikające z rozbieżności stanowisk stron w ocenie znaczenia treści tych dokumentów dla dochodzonego roszczenia.

Zdaniem Sądu w sprawie niesporny był fakt, że powód wykonał prace wynikające z umowy zawartej z generalnym wykonawcą, a które to prace były podstawą do wystawienia przez niego faktur generalnemu wykonawcy. Potwierdzenia faktu wykonania tych prac Sąd upatrywał też w zeznaniach świadków J. P. (1) i D. J. oraz dokumentacji, którą wymieniali pomiędzy sobą generalny wykonawca i inwestor, tj. z załączników do Poleceń Płatniczych, w których wskazywano każdorazowo wykaz dokumentów potwierdzających wykonaniu usługi lub dostawy, gdzie przy każdej z faktur powoda następuje odwołanie (wskazanie) protokołu odbioru robót.

Za bezsporne Sąd poczytał zawarcie pomiędzy Województwem L. jako inwestorem i spółką (...) jako generalnym wykonawcą umowy o wykonanie inwestycji o której mowa w pozwie oraz zawarcie umowy pomiędzy powodem i

generalnym wykonawcą w dniu 11 października 2012 r. w celu wykonania kompletu prac zbrojarsko-ciesielskich i betoniarskich zgodnie z załącznikiem nr 1 do umowy.

Umowa zawarta pomiędzy generalnym wykonawcą i inwestorem oraz aneks do tej umowy posłużyły Sądowi Okręgowemu do ustalenia postanowień dotyczących współpracy tych podmiotów w zakresie zgłaszania przez spółkę (...) podwykonawców inwestycji, ustalenia zasad dokonywania przez inwestora płatności za wykonane prace, w tym płatności dokonywanej przez niego bezpośrednio na rzecz podwykonawców i kontrahentów generalnego inwestora.

Natomiast dokumenty w postaci Poleceń Płatniczych oraz Porozumień, oświadczeń powoda oraz przelewów dokonanych na rachunek powoda posłużyły do ustalenia, jaką strony wpracowały praktykę w dokonywaniu zapłaty za wykonane przez generalnego inwestora prace. Zdaniem Sądu Okręgowego dokumenty te posłużyły do ustalenia, że inwestor miał wiedzę, iż powód jako podwykonawca wykonuje prace przy inwestycji, w której inwestorem jest Województwo (...),

W tej okoliczności Sąd upatrywał z kolei podstawę do przypisania odpowiedzialności inwestora i generalnego wykonawcy względem powoda za dochodzone pozwem roszczenia.

Porównując postanowienia wprowadzone aneksem nr (...) do umowy z Poleceniami Płatniczymi oraz Porozumieniami, oświadczeniami powoda oraz przelewami dokonanych na rachunek powoda Sąd stwierdził, że pozostają one ze sobą w zgodzie i pozwalają w sposób spójny ustalić sposób współpracy powoda i pozwanych w zakresie dokonywania zapłaty za roboty wykonane przez powoda. Dokumenty te korespondują z zeznaniami świadka D. J., który opisywał swoje kontakty z pracownikiem inwestora M. B., dotyczące danych do oświadczeń o comiesięcznych płatnościach, na podstawie których inwestor wypłacał powodowi wynagrodzenie.

Na podstawie korespondencji mailowej oraz pozostającymi z nią w zgodzie zeznaniami świadka D. J. Sąd stwierdził, że inwestor w trakcie inwestycji kontaktował się bezpośrednio z pracownikami J. K. (2). Dowody te korespondują z opisanymi powyżej dowodami obrazującymi sposób przebiegu współpracy pozwanych w kwestii dotyczącej wypłaty wynagrodzenia generalnemu wykonawcy i jego kontrahentom za wykonane prace.

Dokumenty w postaci listy płatności rozliczonych i potwierdzenia salda posłużyły do ustalenia wysokości roszczenia powoda, a zwłaszcza faktu rozliczenia zgłoszonych przez generalnego wykonawcę do potrącenia należności z tytułu partycypacji w kosztach pośrednich budowy oraz faktu, że w dacie złożenia oświadczenia generalnego wykonawcy o potrąceniu, zgłoszone do potrącenia roszczenia zostały już rozliczone. Podkreślenia wymaga, że lista płatności rozliczonych pozostaje w zgodzie z potwierdzeniem salda.

Z kolei z zeznań świadków D. J., J. P. (1) i P. S. Sąd wywodził okoliczności uznawania powoda przez inwestora za podwykonawcę spółki (...), znajomości zakresu wykonywanych robót, zapłaty za wystawione faktury Vat, prowadzenia korespondencji z przedstawicielami pozwanego inwestora oraz braku sprzeciwu inwestora co do wykonywanych robót przez podwykonawcę.

Sąd nie zgodził się z zastrzeżeniami pozwanego inwestora do rzetelności zeznań świadka D. J. wskakując, że prawdziwość twierdzeń świadka o kontaktach z inwestorem potwierdzani dołączony do pozwu wydruk z wiadomości e-mail skierowany przez M. B. na adres powoda dotyczący wzoru oświadczenia, który będzie podstawą do wypłaty należności.

Odnosząc się natomiast do kwestii braku wiedzy świadka J. P. (1) na temat potwierdzenia przez inwestora umowy zawartej pomiędzy powodem i generalnym wykonawcą Sąd stwierdził, że świadek ten był kierownikiem budowy, wiedział o umowie zawartej pomiędzy powodem i spółką (...), a pełnienie tej funkcji nie wymagało od niego wiedzy na temat zgłoszenia podwykonawcy inwestorowi, czy ewentualnych porozumień zawieranych pomiędzy stronami niniejszego postępowania. Zeznania tego świadka nie stanowią w rezultacie zdaniem Sądu dowodu na brak wiedzy inwestora o zawartej pomiędzy powodem i generalnym wykonawcą umowie.

Odnosząc się w tym kontekście do żądań pozwu Sąd uznał za dopuszczalne częściowego cofnięcie pozwu połączone ze zrzeczeniem się roszczenia w odpowiadającej temu oświadczeniu części. W konsekwencji, orzeczenie o umorzeniu postępowania w tym zakresie Sąd uzasadnił odwołując się do treści art. 355 §1 k.p.c. w zw. z art. 203 k.p.c.

Odnosząc się do linii obrony pozwanego generalnego wykonawcy Sąd przypomniał, że nie kwestionował on roszczenia powoda co do zasady, lecz podważał dochodzone roszczenie w części co do kwoty 9.519,56 zł z tytułu partycypacji podwykonawcy w kosztach pośrednich budowy, o którą to kwotę powód nie ujął przy określaniu wysokości dochodzonego niniejszym pozwem roszczenia i podnosił zarzut potrącenia. Sąd zarzut ten uznał za bezzasadny.

Odwołując się do treści art. 498 § 1 i 2 k.c. Sąd stwierdził, że w niniejszej sprawie wierzytelność, której dotyczy oświadczenie powoda z dnia 26 września 2009 r. nie istniała w chwili składania tego oświadczenia, ponieważ wierzytelności wynikające z faktur Vat o nr (...) zostały uwzględnione przez powoda i rozliczone przez niego w dniach 1 lipca i 30 sierpnia 2013 r. z należnościami powoda wynikającymi z faktur o nr (...).

Sąd zaznaczył, że okoliczność ta została potwierdzona przez generalnego wykonawcę w dokumencie potwierdzenie salda nr PS/ (...), z którego wynika, że uznaje on należności wynikające z faktur Vat o nr (...) w wysokościach dochodzonych przez powoda niniejszym pozwem. Zdaniem Sądu Okręgowego gdyby pozwana spółka rzeczywiście dokonała potrącenia wskazanych przez nią wierzytelności z wierzytelnościami wynikającymi z opisanych faktur Vat wystawionych przez powoda to nie wskazywałaby w potwierdzeniu salda wystawionym ponad miesiąc po złożeniu tego oświadczenia, że powodowi przysługuje roszczenie wynikające z tych faktur: o nr (...) w kwocie 220.763,35 zł, o nr (...) w kwocie 12.810,44, a z faktury o nr (...) w kwocie 206.046,75 zł, a więc w wysokości dochodzonej niniejszym pozwem.

Sąd zaznaczył nadto, że z porównania wartości wystawionych przez powoda faktur o nr (...) z wysokością zgłoszoną do wypłaty, wnika że kompensata kwoty 9.519,56 zł wynikającej z faktur Vat o nr (...) została już dokonana przez powoda wraz z terminem ich wymagalności.

W konsekwencji Sąd uznał że roszczenie powoda w części zakwestionowanej przez generalnego wykonawcę, tj. co do kwoty 9.519,56 zł okazało się uzasadnione w stosunku do pozwanej spółki.

Kwalifikując żądania pozwu, Sąd odwołał się do art. 647 k.c. w zw. z art. 647¹ § 5 k.c. wywodząc, że pierwszy z powołanych przepisów zawiera definicje umowy o roboty budowlane i przytaczając treść tej regulacji. Z art. 647¹ § 5 k.c. wywiedzono wniosek o solidarnej odpowiedzialności inwestora i wykonawcy za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Po analizie Analiza art. 647¹ k.c., w szczególności jego §§ 2 i 3 Sąd stwierdził, że przesłanką solidarnej odpowiedzialności inwestora jest jego zgoda na zawarcie umowy z podwykonawcą.

Zdaniem Sądu nie budzi wątpliwości kwalifikacja umowy zawartej przez J. K. (2) ze spółką (...), na podstawie której powód wykonał prace, za które domaga się zapłaty od pozwanych, gdyż umowa ta spełnia kryteria pozwalające zaliczyć ją do umów o roboty budowlane.

Za podstawą przesłankę odpowiedzialności inwestora statuowanej przepisem 647¹ §2 k.c., Sąd poczytał zgodę inwestora na wykonywanie robót przez powoda.

Sąd wskazał, że zgoda inwestora, o której mowa w art. 647¹ §2 k.c., może być wyrażona w dwojaki sposób - bierny (pasywny) oraz czynny (aktywny). Według wykładni zaprezentowanej w opisywanym orzeczeniu wyrażenie zgody w sposób bierny objawia się brakiem zgłoszenia na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń w terminie 14 dni od przedstawienia przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie. Sąd wskazał, że w takim przypadku ustawa przyjmuje fikcję prawną, że inwestor zgodę wyraził. Drugi sposób wyrażenia zgody (czynny) może przybrać różną formę. Inwestor może wyrażać ją w sposób wyraźny pisemnie bądź ustnie, albo poprzez inne zachowanie, które w sposób dostateczny ujawnia jego wolę (art. 60 k.c.). Może zatem nastąpić to poprzez czynności faktyczne, w sposób dorozumiany, na przykład przez tolerowanie

obecności podwykonawcy na placu budowy, dokonywanie wpisów w dzienniku budowy, odbieranie wykonanych przez niego robót, oraz dokonywanie podobnych czynności.

Odwołując się do wcześniejszych poglądów judykatury Sąd stwierdził, że przepis art. 647¹ § 2 k.c. nie uzależnia odpowiedzialności inwestora od przedłożenia mu dokumentacji, jeśli wyraża w sposób czynny zgodę na udział podwykonawcy w realizacji inwestycji. Może on uzyskać wiedzę o umowie pomiędzy wykonawcą a podwykonawcą z dowolnego źródła, zarówno przed jej zawarciem, jak i później. W tym kontekście podkreślono, że zgoda inwestora, wyrażona w sposób dorozumiany czynny jest skuteczna, gdy dotyczy konkretnej umowy, której istotne postanowienia, decydujące o zakresie solidarnej odpowiedzialności inwestora z wykonawcą za wypłatę wynagrodzenia podwykonawcy są znane inwestorowi, albo z którymi miał możliwość zapoznania się. Inwestor nie musi znać treści całej umowy lub jej projektu. Zgoda inwestora na zawarcie przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą może być wyrażona w każdy sposób bez konieczności przedstawienia inwestorowi umowy z podwykonawcą lub jej projektu z odpowiednią dokumentacją. Istotne jest, aby umowa została zindywidualizowana podmiotowo i przedmiotowo.

Sąd zwrócił też uwagę na dominujący w orzecznictwie sądowym nurt, że niezbędne jest by wiedza inwestora dotyczyła umowy zindywidualizowanej podmiotowo i przedmiotowo.

Zdaniem Sądu Okręgowego inwestor w niniejszej sprawie miał wiedzę o umowie zawartej pomiędzy spółką (...) i J. K. (2). Powyższą okoliczność Sąd wywiódł z faktu bezpośredniej wypłaty przez Województwo (...) na rachunek powoda wynagrodzenia za wykonane roboty. Odnosząc się do wywodów inwestora, w myśl których sposób płatności bezpośrednio na rachunek powoda był konsekwencją realizacji postanowień wprowadzonych do umowy o roboty budowlane aneksem nr (...) zawartym na prośbę spółki (...), Sąd wskazał, że zaoferowany przez strony niniejszego postępowania (w tym Województwo (...)) pozwolił ustalić, że inwestor miał wiedzę o tym, że powód jako podwykonawca realizuje prace budowlane w ramach zadania pod nazwą (...) Centrum (...) i „Budowa siedziby Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...)” oraz znany był mu zakres tych prac.

Na wiedzę inwestora o powodzie jako podwykonawcy wykonującym roboty budowlane świadczy również fakt bezpośredniego kontaktowania się przez pracownika powoda – M. B. z pracownikami powoda, w tym D. J. w sprawie danych do oświadczeń o comiesięcznych płatnościach. Skoro pozwana ad 2, jak sama przyznała, otrzymywała oświadczenia dotyczące tych rozliczeń, to trudno na tej podstawie uznać, że nie miała wiedzy na temat umowy zawartej pomiędzy powodem i pozwanym ad 1, która dotyczyła realizacji inwestycji, której dotyczyła umowa zawarta pomiędzy pozwanymi. Nadto na podstawie faktu, że wzór oświadczenia został przesłany powodowi przez pracownika inwestora, można wyprowadzić wniosek, że inwestor wiedział o zawartej umowie, już przed otrzymaniem pierwszego oświadczenia. Pozwany ad 2 nie zaprzeczył, że otrzymywał od pozwanego ad 1 Polecenia Płatnicze. Ich integralną częścią było zestawienie roszczeń podwykonawców, dostawców i usługodawców dla inwestycji: (...) Centrum (...) i Budowa siedziby Urzędu Marszałkowskiego w L.". W zestawieniach z dnia 22.11, 18.12.2012 r., 21.01, 27.02, 26.03, 24.04, 24.05, 26.06 i 26.07.2013 r. wskazane było roszczenie powoda.

Zdaniem Sądu w załączniku wskazano faktury Vat, z których wynikało roszczenie, a w rubryce wykaz dokumentów potwierdzających wykonanie usługi, przy każdej z faktur wystawionych przez powoda widniał protokół. Z powyższych niezakwestionowanych przez żadną ze stron postępowania dowodów wynika, że pozwany ad 2 wiedział o tym, że powoda i pozwanego ad 1 łączy umowa o roboty budowlane, która dotyczy inwestycji w której był inwestorem.

Z powyższego wynika, że inwestor dokonywał zapłaty na rzecz powoda jako podwykonawcy spółki (...) co oznacza to, że Województwo (...) traktowało powoda jako podwykonawcę inwestycji prowadzonej pod nazwą (...) Centrum (...) i „Budowa siedziby Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...)”.

Zdaniem Sądu nie sposób zgodzić się z pozwanym, że płatność dokonywana bezpośrednio na rachunek powoda następowała jedynie w celu wypełnienia zapisów porozumienia jakie Województwo (...) zawarło z generalnym wykonawcą i było sposobem zapłaty na rzecz generalnego wykonawcy zbliżonym do instytucji przekazu. Zgodnie z treścią art. 921¹ k.c. kto przekazuje drugiemu (odbiorcy przekazu) świadczenie osoby trzeciej (przekazanego),

upoważnia tym samym odbiorcę przekazu do przyjęcia, a przekazanego do spełnienia świadczenia na rachunek przekazującego. W niniejszej sprawie zdaniem Sądu nie wynika z dokumentów przedłożonych przez strony postępowania, a zwłaszcza z oświadczeń składanych przez powoda by doszło do przekazania świadczenia należnemu wykonawcy innym wykonawcom. Sąd stwierdził, że budzi to wątpliwości wobec faktu, że pozwany wysyłał wzór oświadczeń do powoda i ustalał z nim jaką kwota ma być wpisana w tych oświadczeniach. Zgodnie ze stanowiskiem pozwanego po otrzymaniu Polecenia płatności, wystarczyłoby dokonać zapłaty bezpośrednio na rzecz powoda, bez składania przez niego jakichkolwiek dokumentów.

Nadto pozwany ad 1 w Poleceniach płatności wskazywałby jedynie nazwę kontrahenta, na którego rzecz ma być dokonana zapłata i ewentualnie dokument, z którego wynika roszczenie. Tymczasem w niniejszej sprawie załącznik do Polecenia zapłaty zawierał również rubrykę, w której przy powodzie wskazywano dokument potwierdzający wykonanie usługi lub dostawy. W końcu same Polecenia płatności – co wynika z ich treści dotyczą podwykonawców, dostawców i usługodawców dla inwestycji, która była przedmiotem umowy pomiędzy pozwanym ad 1 i ad 2.

W rezultacie Sąd uznał powództwo wobec inwestora w przeważającej części za uzasadnione.

Orzekając na podstawie art. 481 k.c o odsetkach sąd miał na uwadze fakt, że stan opóźnienia inwestora rozpoczął się dopiero po wezwaniu go do zapłaty należności będących przedmiotem sporu, nie zaś już z upływem terminu płatności faktur wystawionych spółce (...). Oddalając powództwo w zakresie odsetek ustawowych żądanych od pozwanego ad 2, Sąd zasądził ustawowe odsetki od kwot 228.796,67 zł oraz 206.046,75 zł od tego pozwanego dopiero do dnia 17 października 2013 r., przyjmując że odpowiedzialność inwestora ograniczona do należności głównej (orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie IV CSK 91/12) winna biec od bezskutecznego upływu terminu wyznaczonego w wezwaniu do zapłaty (art. 455 k.c.). W tej sprawie powód wezwał pozwanego ad 2 do zapłaty 439.620,54 zł tytułem należności wynikających z faktur Vat o nr (...) pismem z dnia 8 października 2013 r., wyznaczając w nim termin pięciu dni od daty wezwania (k. 51). Wezwanie to w dniu 9 października 2013 r. zostało nadane do pozwanego ad 2. Przyjmując zatem okres dni świątecznych i wolnych od pracy pozwany ad 2 powinien spełnić świadczenie do dnia 17 października 2013 r., a ponieważ tego nie uczynił, to popadł od następnego dnia w opóźnienie upoważniające powoda do żądania odsetek w wysokości ustawowej od wskazanych kwot (art. 481 k.c.).

Sąd stwierdził też, że oddalił powództwo w nieznaczej części porównując zakres oświadczenia o cofnięciu pozwu z twierdzeniami o fakcie zaspokojenia części należności. Sąd zauważył, że w piśmie z dnia 25 marca 2014 roku zawierającym częściowe cofnięcie powództwa strona powodowa wskazała, że otrzymała w toku procesu kwoty 425 707,67 złotych, załączając ponadto przelewy wpłat. Pozwem dochodzą kwoty 434 843,42 złotych. Różnica kwot dochodzonej pozwem 434 843,42 złotych oraz kwot zapłaconych 425 707,67 złotych daje kwotę 9135,75 złotych i taką też kwotę zasądzoną w pkt 1 wyroku oddalając powództwo w pozostałej części. Strona powoda nie wskazała w sposób przekonywujący dlaczego pomimo wskazanego powyższej wyniku działania arytmetycznego dochodzi kwoty 9.519,56 zł.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu oparto na przepisach art. 98 § 1 i 3 oraz art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. przedstawiając szczegółowe wyliczenie kosztów uwzględnionych na rzecz każdej ze stron oraz stosunek w jakim powód został uznany za wygrywającego proces..

Wyrok ten został zaskarżony apelacją przez pozwane Województwo (...). W części wstępnej wyroku wskazano, że wyrok jest zaskarżony w całości, następnie jednak opisano zaskarżone orzeczenie wyłącznie w części zasądzającej od skarżącego kwotę należności głównej i odsetek i w odniesieniu do tego rozstrzygnięcia ustalono wartość przedmiotu sporu. W rezultacie wobec wniosków apelacji odnoszących się wyłącznie do żądania zmiany orzeczenia w części uwzględniającej powództwo oraz treści uzasadnienia tych żądań przyjąć należało, że zakresem zaskarżenia pozwany objął wyłącznie rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I zaskarżonego wyroku w części dotyczącej jego osoby.

Wyrokowi zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego:

1. art. 647¹ § 2 i § 5 k.c. w zw. z art. 368 k.c. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, iż Województwo (...) ponosi solidarną odpowiedzialność wraz z pozwanym generalnym wykonawcą za zapłatę wynagrodzenia na rzecz powoda,

2. art. 647¹ § 5 k.c. w zw. z art. 455 i 481 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, iż Województwo (...) ponosi odpowiedzialność solidarną wraz z pozwanym ad. 1 nie tylko za zapłatę wynagrodzenia na rzecz powoda ale za zapłatę innych należności, takich jak odsetki za opóźnienie w zapłacie, zwrot różnego rodzaju kaucji, kosztów partycypacji w urzędzeniu i utrzymaniu palcu budowy i in. pobranych przez pozwanego ad. 1 od powoda,

3. art. 354 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie polegające na nie wzięciu pod uwagę, iż wierzyciel jest zobowiązany współdziałać z dłużnikiem przy wykonywaniu zobowiązania

Nadto sformułowano zarzuty naruszenia następujących przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez ocenę dowodów zgromadzonych w sprawie bez dokonania ich wszechstronnego rozważenia oraz ich ocenę pozostającą w sprzeczności z zasadami logiki, co miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, w tym poprzez:

a) przyjęcie, iż Województwo (...) wyraziło w sposób czynny dorozumiany zgodę na zawarcie umowy na podwykonawstwo przez pozwanego ad.1 z powodem, co stoi w sprzeczności ze zgromadzonym materiałem dowodowym,

b) brak wszechstronnej analizy materiału dowodowego polegający na nieuwzględnieniu okoliczności, iż treść umowy, jaką powód zawarł z pozwanym ad. 1 była tak dalece sprzeczna z postanowieniami umowy łączącej pozwanym, iż nigdy nie mogłaby zostać zaakceptowana przez Województwo (...), a zatem nie mogła stanowić podstawy jego zobowiązań wobec powoda,

c) brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego objawiający się przyjęciem, iż Województwo (...) dokonując płatności na rzecz powoda uznawało się tym samym za zobowiązanego wobec powoda podczas gdy w rzeczywistości Województwo dokonywało płatności na rzecz pozwanego ad.1 w sposób przez niego wskazany,

d) przyjęcie za zasadne żądania strony powodowej zasądzenia odsetek od kwot 178.796,67zł oraz 128.796,67zł mimo braku jakichkolwiek dowodów na zasadność tego żądania (art.232 k.p.c.) i zakwestionowania tego żądania przez Województwo (...) (art. 230 k.p.c. a contrario)

e) przyjęcie, iż w kwotach, których zasądzenia domaga się powód, nie zostały ujęte należności powoda na rzecz pozwanego ad. 1 z tytułu kaucji, kosztów partycypacji w urzędzeniu i utrzymaniu palcu budowy i in. i zasądzenie tych należności od pozwanego ad. 2

2. art.328 § 3 k.p.c. poprzez:

a) niewskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dlaczego uznał za udowodnione żądanie powoda w zakresie odsetek od kwot 178.796,67zł oraz 128.796,67zł oraz terminu ich wymagalności, mimo braku jakichkolwiek dowodów na ich uzasadnienie,

b) sprzeczność sentencji wyroku z uzasadnieniem poprzez przyjęcie w sentencji wyroku terminu wymagalności odsetek od kwot 228.796,67zł oraz 206.046,75zł od dnia 16 października 2013 podczas gdy z uzasadnienia wyroku (ostatnia strona) wynika, że pozwany winien spełnić świadczenie do dnia 17 października 2013 i w opóźnienie popadł dnia następnego, czyli 18 października 2013r.

W oparciu o przedstawione zarzuty, wniesiono o zmianę zaskarżonego orzeczenia i oddalenie powództwa w stosunku do Województwa (...) oraz o zasądzenie od powoda na rzecz Województwa (...) kosztów postępowania za obie instancje wg norm przepisanych. Jako wniosek ewentualny przedstawiono żądanie uchylenia wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu stwierdzono, że zgodnie z art. 647¹ § 2 k.c. do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora. Podzielono wywoływy Sądu co do możliwości wyrażenia zgody w sposób bierny lub czynny - wyraźny pisemnie bądź ustnie, albo poprzez inne zachowanie, w sposób dostateczny ujawniający wolę inwestora. Wskazano jednak, że wyrażenie zgody w sposób czynny dorozumiany może zatem nastąpić to poprzez czynności faktyczne, na przykład przez tolerowanie obecności podwykonawcy na placu budowy, dokonywanie wpisów w jego dzienniku budowy, odbieranie wykonanych przez niego robót, oraz dokonywanie podobnych czynności. Odwołując się do przykładów z judykatury, podkreślono jednak, że "czynna" zgoda inwestora, wyrażona również konkludentnie, na zawarcie umowy z podwykonawcą, będzie mogła być uznana za skuteczną tylko wówczas, jeżeli ma on wiedzę o istotnych elementach tej umowy, tzn. o przedmiocie prac, jakie ma wykonać podwykonawca oraz o przysługującym mu wynagrodzeniu, bowiem te elementy kreują zakres jego solidarnej odpowiedzialności. W przypadkach, gdy zgoda inwestora przyjmuje postać oświadczenia wyrażanego konkludentnie, powinnością podwykonawcy jest zadbanie o wystąpienie przesłanek skuteczności takiej zgody, w tym w szczególności o uzyskanie przez inwestora pozytywnej wiedzy o istotnych postanowieniach zawieranej umowy, tj. postanowieniach dotyczących zakresu robót i wysokości wynagrodzenia. Sama wiedza o tym, że część robót jest wykonywana przez podwykonawcę nie przesądza sama przez się o wyrażeniu przez inwestora w sposób dorozumiany zgody, o jakiej mowa w art. 647¹ § 2 zdanie pierwsze k.c.). Skuteczność zgody inwestora na zawarcie przez wykonawcę umowy o wykonanie zadań wchodzących w zakres umowy o roboty budowlane wymaga przedstawienia mu umowy z podwykonawcą lub jej projektu oraz odpowiedniej dokumentacji.

Zdaniem skarżącego tylko w przypadku wyrażenia zgody przez inwestora na zawarcie umowy z podwykonawcą dochodzi do powstania solidarnej odpowiedzialności inwestora i wykonawcy za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę.

W tym kontekście skarżący zakwestionował stanowisko Sądu Okręgowego, iż sama wiedza, iż powód wykonuje prace przy przedmiotowej inwestycji skutkuje przyjęciem odpowiedzialności solidarnej Województwa (...) jako inwestora. Podkreślono, że inwestor nie miał wiedzy o treści umowy łączącej wykonawcę z podwykonawcą a ponadto sam wykonawca (w umowie łączącej go z Województwem L.) oświadczył, iż prace, które następnie powierzył powodowi, wykona osobiście - z zapisu § 8 ust. 1 pkt 3 umowy jednoznacznie wynika, iż roboty żelbetowe i zbrojarskie nie będą wykonywane przez podwykonawców, a jak wynika z przedłożonej przez powoda umowy z (...), takie właśnie roboty wykonywał powód. (...) nigdy nie zgłaszał powoda jako podwykonawcy, nie przedłożył Województwu (...) do akceptacji projektu umowy z powodem, do czego był zobowiązany przepisem art. 647⁽¹⁾ k.c. , a co za tym idzie, nigdy nie uzyskał zgody Województwa na zawarcie umowy z powodem.

Zaznaczono, że Województwo nigdy nie wyraziłoby zgody na zawarcie umowy o takiej treści jaką (...)zawarł z powodem, gdyż była ona sprzeczna z zapisami umowy pomiędzy pozwanymi. Dotyczy to w szczególności zapisów dotyczących wynagrodzenia, rozliczeń oraz sądu właściwego do rozstrzygnięcia sporów, wynikających z umowy.

Skarżący podkreślił, że zgodnie z treścią § 1 ust. 1 umowy między pozwanymi, wykonawca miał wykonać przedmiot zamówienia przy użyciu osób, sprzętu i materiałów własnych. Umówione wynagrodzenie było wynagrodzeniem ryczałtowym (§ 2 ust. 4 umowy) a rozliczenia miały odbywać się na podstawie faktur częściowych, wystawianych na podstawie protokołów odbioru robót, potwierdzających wykonanie procentowego zaawansowania zakresu rzeczowego robót (§3 ust. 1 umowy). Z kolei z zapisu § 2 ust. 2 umowy generalnego wykonawcy z powodem wynika, że prace zlecone przez (...) powodowi miały być wykonane wg specyfikacji i cen jednostkowych określonych w załączniku nr 1 do umowy, co oznacza, iż powód miał otrzymać wynagrodzenie kosztorysowe. Ponadto, materiały konieczne do realizacji umowy miał otrzymać od (...) (§ 4 umowy). Taka konstrukcja umowy wykonawcy z powodem była niezgodna

z konstrukcją umowy pomiędzy pozwanymi i uniemożliwiłaby inwestorowi jakąkolwiek kontrolę należytego jej wykonania oraz rozliczeń wykonawcy z powodem.

W interesie Województwa (...) nie leżało również wyznaczenie sądu właściwego w S. i, biorąc pod uwagę, iż w razie ewentualnego sporu sądowego wykonawcy ze zgłoszonym podwykonawcą musiały w tym sporze uczestniczyć, zgłosiłoby sprzeciw odnośnie takiego zapisu. Prawdopodobnie z tych właśnie powodów wykonawca nigdy nie przedstawił inwestorowi do akceptacji projektu umowy z powodem.

Zdaniem skarżącego nie można również przyjąć, że powód dostarczał inwestorowi dokumenty dotyczące zrealizowanych przez niego prac - poza oświadczeniami o wystawieniu faktur dla pozwanego wykonawcy. Oświadczenia te były niezbędne do celów księgowych i nie stanowiły jakiejkolwiek podstawy do uznania, iż Województwo (...) uznało się za dłużnika solidarnego. Sąd niesłusznie przyjął, iż przez sam fakt płacenia przez inwestora niektórych należności dla wykonawcy podmiotom przez niego wskazanym miało rzekomo dojść do przyjęcia przez inwestora odpowiedzialności solidarnej za zobowiązania wykonawcy.

Zapłata niektórych płatności należnych wykonawcy od inwestora na rzecz podmiotów wskazanych przez wykonawcę było sposobem spełnienia świadczenia (zapłaty) na rzecz wykonawcy a nie jakiegokolwiek innego podmiotu (w tym powoda), z którym inwestora nie łączył żaden stosunek prawny. Powtórzono prezentowany przed Sądem I instancji wywód odwołujący się do instytucji przekazu wskazując, że spełnienie przez przekazanego świadczenia do rąk odbiorcy przekazu nie jest oświadczeniem woli, w szczególności nie jest ofertą zawarcia umowy. Zdaniem skarżącego nie sposób też zgodzić się z argumentacją Sądu Okręgowego, iż fakt składania przez powoda pewnych dokumentów związanych z realizacją inwestycji zaprzecza możliwości uznania tych płatności za płatność na rzecz wykonawcy ale na rachunek podmiotu przez niego wskazanego. Żaden przepis nie zabrania takie postępowania ani nie wyklucza w takiej sytuacji zastosowania instytucji przekazu.

Odwołując się do poglądów jurysprudencki wskazano, że sama wiedza inwestora o tym, iż jakaś część robót wykonywana jest przez podwykonawców nie przesądza, per se, o wyrażeniu przez niego zgody w sposób dorozumiany ze skutkiem wynikającym z art. 647¹ § 2 zdanie pierwsze k.c. Udział inwestora w naradach budowy, odbiorach części robót nie przesądza o tym, że inwestor godzi się na przyjęcie odpowiedzialności za cudzy dług t.j. wykonawcy wobec podwykonawcy z tytułu zapłaty wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane. Warunkiem uznania przez sąd, że inwestor wyraził zgodę w sposób czynny dorozumiany na zawarcie umowy o podwykonawstwo, powinno być udowodnienie przez podwykonawcę, że inwestor zapoznał się, lub miał możliwość zapoznania się z istotnymi postanowieniami umowy podwykonawczej.

Przedłożenie przez podwykonawcę dowodu potwierdzającego zaangażowanie podwykonawcy na budowie, np. protokołów odbioru robót, faktur, notatek z narad budowy z udziałem przedstawicieli inwestora, wpisów do dziennika budowy nie pozwala uznać, że inwestor zapoznał się lub miał możliwość zapoznania się z umową podwykonawczą. Tego typu dokumenty mogą stanowić dowód, że inwestor wiedział o tym, iż dany podwykonawca wykonuje określony zakres prac na zlecenie wykonawcy. W celu wykazania, że inwestor wyraził zgodę czynną dorozumianą na zawarcie określonej umowy o podwykonawstwo, podwykonawca powinien przedstawić dowód, z którego wynika, że inwestor miał świadomość co do tych postanowień umownych, które wyznaczają zakres jego odpowiedzialności za zapłatę wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy od wykonawcy lub że miał możliwość zapoznania się z tą umową (jeżeli nie może przedstawić dowodu potwierdzającego, że inwestor zapoznał się z umową o podwykonawstwo). Podkreślono, że inwestor nie jest obowiązany sam ustalać, jaki mógłby być jego zakres odpowiedzialności w stosunku do podwykonawców, jeżeli którykolwiek z podwykonawców wystąpiłby przeciwko inwestorowi z roszczeniem o zapłatę wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy od wykonawcy z tytułu wykonanych robót budowlanych a z art. 647¹ § 2 k.c. nie wynika, by na inwestorze spoczywał obowiązek ustalania tych istotnych postanowień umowy podwykonawczej, które określają zakres jego odpowiedzialności w stosunku do podwykonawcy na podstawie przytoczonego przepisu. To na wykonawcy spoczywa obowiązek uzyskania zgody inwestora na zawarcie umowy podwykonawczej, przy czym okoliczność te powinien udowodnić podwykonawca

Sąd niezasadnie przyjął zdaniem skarżącego, iż w kwotach, których zasądzenia domaga się powód, nie zostały ujęte należności powoda na rzecz pozwanego ad. 1 z tytułu kaucji, kosztów partycypacji w urzędzeniu i utrzymaniu palcu budowy i in. i zasądził również te należności od pozwanego ad. 2.

Wreszcie zaznaczono, że fakt iż (...) nigdy nie przedłożył Województwu projektu umowy z powodem jest bezsporny, podobnie jak fakt, iż powód nie poczynił nigdy nawet najmniejszej próby zapoznania Województwa z projektem czy też już zawartą umową. Nie informował nawet inwestora, że na jego budowie wykonuje jakiegokolwiek prace jako podwykonawca. Uczynił to dopiero po rozwiązaniu umowy z (...). A zatem można przyjąć, iż powód nie współdziałał z Województwem L., jak wymaga tego przepis art. 354 § 2 k.c.

Uzasadniając zarzuty naruszenia przepisów procesowo prawnych powtórzono tezę że materiał procesowy nie daje podstaw do przyjęcia, by skarżący wyraził zgodę na zawarcie umowy podwykonawczej. Ze zgromadzonego materiału bezspornie wynika, że inwestorowi nigdy nie został przedłożony projekt umowy (co nie jest i nie było kwestionowane przez żadną ze stron) i nie miał możliwości zapoznania się z jej treścią. Tymczasem Sąd ocenił, iż fakt zapłaty pewnych kwot bezpośrednio powodowi przez Województwo przesądza o tym, iż Województwo zgodę taką wyraziło. Sąd dokonując oceny zgromadzonych dowodów w zupełności pominął okoliczność, że wykonawca oświadczył inwestorowi, iż roboty żelbetowe i zbrojarskie nie będą powierzone podwykonawcom, a zatem inwestor nie miał najmniejszego powodu przypuszczać, iż może istnieć jakiegokolwiek podwykonawca wykonujący te roboty, a także okoliczność, że zapisy umowy wykonawcy z podwykonawcą tak dalece odbiegały od uregulowań zawartych w umowie pomiędzy inwestorem a wykonawcą, że nigdy nie zostałyby przez inwestora zaakceptowane. Brak wszechstronnej analizy materiału dowodowego w tym zakresie miał istotny wpływ na wynik sprawy.

Oceniając materiał dowodowy w zakresie płatności dokonywanych przez Województwo bezpośrednio na rachunek powoda Sąd nie uwzględnił treści aneksu nr (...) do umowy na roboty budowlane łączącej pozwanych i porozumień dotyczących innego sposobu zapłaty (...) zawieranych na jego podstawie. Z zapisu § 1 pkt 2 jednoznacznie wynika, że określenie innego sposobu zapłaty może nastąpić tylko i wyłącznie w celu uregulowania przez wykonawcę swoich zobowiązań wobec dostawców i usługodawców a warunkiem takiego sposobu dokonania zapłaty jest zaspokojenie przez wykonawcę roszczeń wszystkich zgłoszonych podwykonawców robót budowlanych (pkt 3). Podobnie z treści porozumień zawieranych na podstawie aneksu nr (...) wynika, że kwoty wypłacane na jego podstawie stanowią zapłatę wynagrodzenia wykonawcy a nie innych podmiotów. Dodatkowe rubryki w poleceniach płatności, o których wspomina Sąd, miały jedynie znaczenie porządkujące i były niezbędne do rozliczeń księgowych, by nie płaćć wykonawcy podwójnie za te same roboty. Taki był właśnie zgodny zamiar stron i tak też należało te porozumienia ocenić, a nie jak przyjął Sąd, za wyrażenie zgody na zawarcie umowy z podwykonawcą.

Wreszcie wskazano, że powód dochodził pozwem kwoty 434.843,42zł z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 1) 228.796,67 zł od dnia 31 sierpnia 2013r.
- 2) 206.046,75 zł od dnia 1 października 2013r.

W trakcie procesu powód otrzymał łącznie 425.707,67zł co, jak przyjął Sąd, daje różnicę 9.135zł, 75zł. Pismem z 25 marca 2014r. pełnomocnik strony powodowej „sprecyzował” żądanie pozwu w taki sposób, że domaga się zasądzenia od pozwanych solidarnie kwoty 9.519,56zł wraz z odsetkami oraz odsetek od kwot:

- 1) 228.796,67 zł od dnia 31 sierpnia 2013r. do 30 grudnia 2013r.
- 2) 178.796,67zł od dnia 31 grudnia 2013r. do 3 lutego 2014r.
- 3) 128.796,67zł od dnia 4 lutego 2014. do 19 lutego 2014r.
- 4) 206.046,75zł od 1 października 2013r. do 19 lutego 2014r.

Nie wyjaśnił przy tym czego dotyczą kwoty 178.796,67zł i 128.796,67zł, jaka była metodologia ich wyliczenia i termin wymagalności. Kwoty te nie były dochodzone pozwem, stanowiły więc zdaniem skarżącego nowe żądanie powoda. Pełnomocnik pozwanego ad.2 w piśmie procesowym z dnia 15 kwietnia 2014r zakwestionował to żądanie, nie można więc uznać, że je uznał. Sąd nie wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dlaczego uznał za uzasadnione i udowodnione żądanie powoda w tym zakresie.

Zdaniem pozwanego zachodzi też sprzeczność pomiędzy sentencją zaskarżonego wyroku a jego uzasadnieniem; w sentencji Sąd zasądził odsetki od kwot 228.796,67zł oraz 206.046,75zł od dnia 16 października 2013r. podczas gdy w uzasadnieniu wyroku (ostatnia strona) stwierdził, że pozwany winien spełnić świadczenie do dnia 17 października 2013r. i w opóźnienie popadł dnia następnego, czyli 18 października 2013r.

W odpowiedzi na apelację wniesiono o jej oddalenie. Zdaniem powoda sąd pierwszej instancji nie naruszył normy wynikającej z przepisu art. 647¹ § 2 k.c., gdyż nie została ona zastosowana do niniejszego stanu faktycznego. Argumentacja apelującego zmierzająca do wykazania, że z powodu pominięcia warunków zawartych w przepisie art. 647¹ § 2 k.c. nie doszło do powstania solidarnej odpowiedzialności inwestora jest zatem zdaniem powoda chybiona. Bezsporne jest że ani powód, ani (...) S.A. nigdy nie przedstawili inwestorowi umowy podwykonawczej, ani części dokumentacji technicznej obejmującej zakres podwykonawcy do akceptacji, pomimo to udowodnione zostało, iż:

1. inwestor o udziale podwykonawcy w robotach budowlanych wiedział, gdyż co miesiąc otrzymywał „listę roszczeń podwykonawców” oraz oświadczenie o wysokości płatności na rzecz podwykonawcy, dokonywał przelewów wynagrodzenia bezpośrednio powodowi, kontaktował się z nim, oraz podpisywał protokoły odbiorów,
2. inwestor usługę podwykonawcy przyjął, o czym świadczą protokoły odbiorów,
3. inwestor spełniał własne świadczenie ekwiwalentne, gdyż za usługę wielokrotnie płacił bezpośrednio podwykonawcy,
4. inwestor nie wyraził sprzeciwu co do osoby podwykonawcy, gdyż nie starał się nawet tej tezy udowodnić,
5. inwestor nie wykazał, że domagał się zapoznania z treścią umowy podwykonawczej zawartej pomiędzy pozwanym ad i) a powodem,

Powyższe elementy zdaniem powoda ujawniły wolę pozwanego ad 2) w sposób wystarczający, aby stał się on ustawowym i solidarnym gwarantem zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy za wykonane roboty budowlane (art. 647¹ § 5 k.c. w zw. z art. 60 k.c.).

Zasadność zarzutu naruszenia przepisów art. 455 i 481 § 1 k.c. w zw. z art 647¹ § 5 k.c. zakwestionowano wskazując, że zaskarżony wyrok słusznie przyjmuje, że pozwany ad 2) odpowiada za zapłatę odsetek ustawowych tylko w zakresie własnego opóźnienia, a nie za całość świadczenia należnego podwykonawcy. Pozwany ad 2) Województwo (...) dopiero od chwili doręczenia pisemnego wezwania formalnie dowiedział się że świadczenie drugiego dłużnika (...) S.A. nie zostało spełnione. W związku z powyższym wysokość świadczenia w zakresie odsetek na rzecz powoda uzyskuje inny termin wymagalności, co do pozwanego ad 1) oraz pozwanego ad 2), co znalazło odzwierciedlenie w treści wyroku.

Powód nie zgodził się również z zarzutami naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów postępowania wywodząc, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku w sposób kompleksowy i szczegółowy wyjaśnia znaczenie dla rozstrzygnięcia każdego z przeprowadzonych dowodów, nie można zasadnie stwierdzić, że materiał dowodowy jest oceniony w sposób nielogiczny. Apelujący nie może się ograniczyć tylko i wyłącznie do przedstawienia własnej oceny dowodów i stanu faktycznego, zarzut apelacyjny naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. w takiej konfiguracji nie może być skuteczny

Zdaniem powoda zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w sposób bezsporny dowodzi, iż pozwany ad 2) złożył w sposób dorozumiany oświadczenie woli o wyrażeniu zgodny na wykonywanie zakresu robót przez konkretnego podwykonawcę.

Polemikę z zarzutem dowodzącym, iż postanowienia umowy podwykonawczej sprzeczne z umową zasadniczą z generalnym wykonawcą nie mogą wiązać pozwanego inwestora oparto o twierdzenie, że pozwany ad 2) na podstawie przepisu art. 647¹ § 5 k.c. odpowiada za cudzy sprecyzowany w umowie wykonawcy z podwykonawcą dług. Odpowiedzialność inwestora w tej sytuacji ma charakter samodzielny i nie jest ograniczona umową o generalne podwykonawstwo. Na inwestorze ciąży obowiązek prawidłowego przyjęcia na siebie odpowiedzialności na rzecz podwykonawcy. Może on (inwestor) uzyskać wiedzę o umowie pomiędzy wykonawcą a podwykonawcą z dowolnego źródła, zarówno przed jej zawarciem, jak i później. Ustawodawca zakłada, że jeżeli inwestor zgodę w sposób czynny wyraża, to wie co robi i nie jest już potrzebny żaden mechanizm obronny.

Zdaniem powoda nie ma znaczenia również zarzut apelacyjny, że pozwany ad 2) dokonywał zapłaty powodowi w sposób wskazany przez wykonawcę i nie uznawał się za dłużnika podwykonawcy. Normy prawne o ochronie podwykonawców robót budowlanych mają charakter bezwzględnie obowiązujący i nie zależą od woli stron stosunku prawnego. Gdyby nawet pozwany ad 2) skutecznie udowodnił, że płacił powodowi na podstawie umowy przekazu to i tak nie wyłączałoby to odpowiedzialności z tytułu przepisów o ochronie zapłaty na rzecz podwykonawców. Apelujący nie zauważa, że przekaz jest umową kazualną i postawienie podwykonawcy w miejscu odbiorcy przekazu spełnia wymogi umorzenia względem niego zobowiązania z tytułu solidarnej odpowiedzialności za zapłatę jego wynagrodzenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wobec niejednoznacznych sformułowań apelacji wstępnie wskazać należy na wątpliwości dotyczące wynikającego z apelacji zakresu zaskarżenia opisanego wyżej wyroku. W części wstępnej apelacji wskazano bowiem, że wyrok jest zaskarżony w całości. Następnie jednak opisano zaskarżone orzeczenie wyłącznie w części zasądzającej od skarżącego kwotę należności głównej i odsetek i w odniesieniu do tego rozstrzygnięcia ustalono wartość przedmiotu sporu, jako sumę kwot zasądzonych od skarżącego na rzecz powoda. Formułując wnioski apelacji zażądano zaś jedynie zmiany wyroku i oddalenia w całości roszczeń zgłaszanych przez powoda wobec skarżącego.

W rezultacie, wobec wniosków apelacji odnoszących się wyłącznie do żądania zmiany orzeczenia w zakresie uwzględniającym powództwo wobec skarżącego oraz treści uzasadnienia tych żądań przyjąć należało, że zakresem zaskarżenia pozwany objął wyłącznie rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I zaskarżonego wyroku w części dotyczącej jego osoby a sformułowanie zawarte na wstępie apelacji wskazujące na to, że powód kwestionuje całość rozstrzygnięcia Sadu Okręgowego stanowi wyłącznie oczywistą niedokładność i jako takie (zgodnie z art. 130 zdanie drugie k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c.) nie wpływa możliwość rozpoznania apelacji.

Oceniając sprawę w wytyczonych przez apelację granicach, w pierwszej kolejności stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, a poczynione ustalenia faktyczne (zawarte w wyodrębnionej redakcyjnie części uzasadnienia zaskarżonego wyroku) znajdują odzwierciedlenie w treści materiału procesowego. Sąd odwoławczy czyni te ustalenia częścią uzasadnienia własnego wyroku, nie znajdując potrzeby ponownego ich szczegółowego przytaczania.

Trafnie też Sąd Okręgowy zakwalifikował stosunek prawny między stronami a objęte zakresem zaskarżenia roszczenia oceniał w płaszczyźnie norm art. 647¹ k.c. i art. 647 k.c. Odmiennie jednak, w świetle ustalonego stanu faktycznego, należy ocenić zaistnienie przesłanek do zastosowania normy art. 647¹ §5 k.c. w zw. z art. 647¹ §2 k.c. Zasadny jest w efekcie zarzut naruszenia tej normy prawa materialnego przez Sąd I instancji.

Sąd Okręgowy przypisał skarżącemu jako inwestorowi odpowiedzialność za zobowiązania generalnego wykonawcy przyjmując jak się wydaje, że w świetle art. 647¹ §2 k.c. dla przyjęcia, że pozwane Województwo wyraziło zgodę na

zawarcie umowy podwykonawczej wystarczająca jest wiedza inwestora o tym, iż powód wykonywał prace na budowie, znajomość rodzajów tych prac i niewyrażanie sprzeciwu mimo dokonywania kolejnych miesięcznych rozliczeń na podstawie porozumienia zawartego między generalnym wykonawcą i pozwanym.

W ocenie Sąd odwoławczego dla przypisania odpowiedzialności na podstawie art. 647¹ k.c. wymagać należy wykazania nie tylko wiedzy inwestora o udziale podwykonawcy w procesie spełniania przez generalnego wykonawcę świadczenia wynikającego z umowy o roboty budowlane ale nadto wyrażenia zgody na zawarcie umowy podwykonawczej.

Norma art. 647¹ §5 k.c. przyjęta w niniejszej sprawie za podstawę rozstrzygnięcia zapadłego w stosunku do skarżącego, przewiduje odpowiedzialność solidarną inwestora i wykonawcy za zapłatę wynagrodzenia należnego podwykonawcy. Norma ta przewiduje więc odpowiedzialność inwestora za zobowiązania wynikające ze stosunku obligacyjnego między wykonawcą a podwykonawcą, którego stroną inwestor nie jest.

Norma art. 647¹ §5 k.c. pozostaje niewątpliwie w ścisłym związku funkcjonalnym z normą art. 647¹ §2 k.c. Zatem aktualizacja solidarnej odpowiedzialności inwestora i generalnego wykonawcy za zapłatę wynagrodzenia należnego w wykonaniu umowy podwykonawczej, nastąpi jedynie wówczas, gdy inwestor wyrazi zgodę na zawarcie umowy z podwykonawcą zgodnie z art. 647¹ §2 k.c.

Przypomnieć trzeba, że w myśl tej regulacji do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora. Jeżeli inwestor, w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącą wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy.

Trafne i niewymagające szczegółowego powtarzania są wywody zarówno Sądu I instancji jak i skarżącego co do wynikających z powołanego przepisu możliwości przypisania inwestorowi wyrażenia zgody. Zasadnie też Sąd I instancji odwołując się do wykładni prawa przedstawionej w dotychczasowym orzecznictwie wskazuje, że zgoda czynna może być wyrażona (zgodnie z art. 60 k.c.) przez każde zachowanie które w sposób dostateczny wyrazi wolę inwestora. W świetle tej regulacji nie budzi wątpliwości, że oświadczenie woli inwestora może być wyrażone przez zachowanie się (czynności) dorozumiane (per facta concudentia). Dla przypisania określonemu zachowaniu (zaniechaniu) podmiotu obrotu cywilnoprawnego znaczenia (skutków) dorozumianego oświadczenia woli, konieczne jest jednak, by w danych okolicznościach nie było wątpliwości co do treści tego oświadczenia, a zatem by zachowanie wskazywało jednoznacznie na wyrażenie oświadczenia woli i nie mogło być uzasadnione innymi motywami niż dążenie do wywołania określonych skutków prawnych.

Przypisanie zachowaniu się uczestnika obrotu gospodarczego charakteru konkludentnego oświadczenia woli wymaga więc oceny tego zachowania w kontekście tworzonym przez okoliczności sprawy (w tym też przez treść stosunku prawnego i regulację prawną). Trafnie skarżący eksponuje, odwołując się do wypowiedzi nauki, że oświadczenie inwestora musi dotyczyć umowy skonkretyzowanej zarówno podmiotowo jak i przedmiotowo. Zatem wiedza o (co najmniej) elementach istotnych przedmiotowo będzie (obok wiedzy pozwalającej na identyfikację podwykonawcy) podstawową (wstępną) przesłanką dla oceny, czy zachowanie inwestora w toku wykonywania (rozliczania) umowy o roboty budowlane może być kwalifikowane jako konkludentne wyrażenie zgody na zawarcie przez wykonawcę umowy podwykonawczej (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2015, IV CSK 580/14 i tam cytowane wcześniejsze orzecznictwo).

Dodać trzeba, że w orzecznictwie wyraża się pogląd, iż dla wyrażenia przez inwestora zgody w sposób czynny nie jest niezbędne, by przedstawiono mu projekt umowy zgodnie z art. 647¹ §2 k.c. (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2015 roku, III CSK 370/14). Jednak w realiach niniejszej sprawy, w których z właściwą oceną aktów zamawiającego mających świadczyć o dorozumianej akceptacji umowy podwykonawczej. Zatem jedynie w sytuacji,

gdy oświadczenie woli wyrażające zgodę na umowę podwykonawczą składane jest w sposób wyraźny, brak wiedzy o treści umowy potraktowany może być jako okoliczność obojętna prawnie.

Jeżeli bowiem konkludentnie oświadczenie woli inwestora wyrażające zgodę ma dotyczyć zawarcia przez wykonawcę skonkretyzowanej umowy podwykonawczej, to zachowanie mające świadczyć o wyrażeniu tej zgody musi być odnoszone do zakresu jego wiedzy (interpretowane w kontekście wiedzy posiadanej przez ten podmiot). Innymi słowy, zachowanie inwestora nie może świadczyć o wyrażeniu per facta konkludentnie zgody na zawarcie umowy, jeśli nie został on w ogóle przez strony umowy podwykonawczej poinformowany nie tylko o fakcie (zamiarze) jej zawarcia ale też o jej treści.

Dopiero więc wykazanie, że inwestor posiadał wiedzę o treści konkretnej umowy podwykonawczej pozwala na interpretację jego późniejszego zachowania wobec stron tej umowy i przypisanie temu zachowaniu znaczenia zgody na zawarcie umowy, a od tego właśnie aktu (jak wskazano wyżej) ustawa uzależnia powstanie solidarnie odpowiedzialności za zobowiązania wykonawcy wobec podwykonawcy z tytułu wynagrodzenia.

W orzecznictwie przyjęto, że w świetle art. 647¹ §2 k.p.c. projekt umowy (umowa) może być przedstawiony inwestorowi zarówno przez wykonawcę jak i przez podwykonawcę. W zasadniczym interesie podwykonawcy leży więc (w świetle art. 647¹ §2 i §5 k.c.) to, by inwestor posiadał wiedzę o zasadniczych przesłankach umowy. Jednocześnie ciężar dowodu przedstawienia umowy inwestorowi i wyrażenia zgody na jej treść spoczywa na tym, kto z okoliczności tych wywodzi skutki prawne (a więc w niniejszej sprawie na powodzie).

W świetle materiału procesowego poddanego pod osąd w niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości, że ani wykonawca ani też podwykonawca nie przedstawili projektu umowy (lub treści już zawartej umowy podwykonawczej) inwestorowi. Powód nie przedstawił żadnego dowodu wykazującego twierdzenia, jakie przytoczył w uzasadnieniu pozwu, gdzie wyraźnie wywodził, że inwestor od chwili zawarcia umowy przez powoda z generalnym wykonawcą, znał treść umowy podwykonawczej i wiedział, jaki zakres robót wykonywany jest przez powoda. Z materiału procesowego okoliczność taka nie wynika. Przeciwnie – żadna z przesłuchanych osób nie potrafiła potwierdzić takiego zdarzenia, Nie przedstawiono też żadnego dokumentu, z którego wynikałoby iż do przedłożenia umowy inwestorowi doszło. Skoro tak to wywodzić należy, że ani powód ani też generalny wykonawca nie przedstawili projektu umowy (lub umowy po jej zawarciu) pozwanemu inwestorowi do akceptacji. W rezultacie okoliczność tą uznać należy za nieudowodnioną.

W tym kontekście nie może być uznane za wystarczające dla przypisania inwestorowi faktu wyrażenia zgody jedynie niewyrażanie sprzeciwu na wykonywanie prac na budowie przez podmioty zatrudniane przez (generalnego) wykonawcę. Nie jest też wystarczające odwołanie się do faktu dokonywania rozliczeń świadczeń należnych wykonawcy poprzez zapłatę innym podmiotom.

Uwzględniać należy bowiem to, że w realiach niniejszej sprawy świadczenia należne generalnemu wykonawcy z tytułu częściowego wykonania robót były spełniane do rąk podmiotów wskazanych przez generalnego wykonawcę dopiero po wykonaniu tychże robót. Świadczenia te były zarachowywane jednocześnie w ramach dwóch stosunków prawnych - umarzały zobowiązanie inwestora w stosunku do generalnego wykonawcy z tytułu wynagrodzenia za wykonane częściowo roboty i jednocześnie zaspokajały roszczenia podmiotu otrzymującego świadczenie (podwykonawcy lub dostawcy) w stosunku do podwykonawcy z tytułu określonych w dokumentach rozliczeniowych świadczeń związanych z realizacją inwestycji.

Nie zmienia to jednak faktu, że o zakresie prac, które były wykonane przez powoda i rozliczane w kolejnych okresach inwestor dowiadywał się dopiero po zakończeniu ich wykonywania. Każdy kolejny rozrachunek dotyczył prac wykonanych w okresie rozliczeniowym. Wiedza ta była uzyskiwana jedynie w celu określenia zakresu (części) świadczenia należnego generalnemu wykonawcy, jakie miały być spełniane do rąk poszczególnych podmiotów przezeń wskazywanych.

Jeśli zaś inwestor uzyskiwał wiedzę o osobie podwykonawcy i zakresie wykonanych przezeń prac już po ich wykonaniu, to nie można na tej podstawie wyrażać poglądu, że jednocześnie wyrażał zgodę na zawarcie umowy, której treści nie znał. Podkreślić należy bowiem ponownie, że żadna ze stron tej umowy nie przedstawiła inwestorowi informacji o choćby podstawowej jej treści (zakresie powierzonych robót i ustalonym wynagrodzeniu względnie sposobie tego ustalenia).

Nie można też twierdzić, że o fakcie i brzmieniu zawartej umowy z podwykonawcą inwestor posiadał wiedzę jedynie w oparciu o treść dokumentów rozrachunkowych przedkładanych okresowo, w których zawarte było szczegółowe potwierdzenie robót wykonanych w rozliczonym okresie przez powoda. Dane te bowiem nie służyły poinformowaniu powoda o treści umowy między wykonawcą i podwykonawcą, lecz przede wszystkim miały dokładnie określać tytuł wierzytelności podwykonawcy stosunku do wykonawcy, która miała zostać umorzona przez zapłatę przez inwestora spełnianą z woli wykonawcy na rzecz osób trzecich (miały więc znaczenie dowodowe w ramach rozliczeń między podwykonawcą i wykonawcą).

W związku tym nie można zgodzić się z wywodami Sądu Okręgowego nadającymi istotne znaczenie dowodowe treści protokołów dla ustalenia wiedzy pozwanego inwestora o treści umowy podwykonawczej oraz (przy uwzględnieniu faktu spełniania świadczeń należnych wykonawcy do rąk podwykonawcy) dla ustalenia złożenia oświadczenia woli o wyrażeniu zgody na zawarcie umowy.

W realiach niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny nie podzielił też stanowiska Sądu Okręgowego, który wywodzi skutek wyrażenia zgody na zawarcie umowy z faktu wiedzy inwestora o wykonywaniu pewnych prac przez podwykonawcę i tolerowania tego stanu. Jakkolwiek bowiem w pewnych okolicznościach takie przesłanki mogą wskazywać na złożenie oświadczenia woli w sposób dorozumiany, to jednak w niniejszej sprawie należy mieć na względzie również te fakty wskazywane również przed Sądem I instancji przez stronę skarżącą, które możliwość taką podważają, a dotyczą zarówno treści samej umowy o generalne wykonawstwo (i przewidzianego tam trybu notyfikacji podwykonawców oraz wyraźnego wyłączenia podwykonawstwa w odniesieniu do prac powierzonych powodowi), jak i okoliczności, w których doszło do podpisania aneksu nr (...) oraz wynikających z tego dokumentu rozliczeń z podmiotami wskazywanymi przez generalnego wykonawcę. Nie może być też obojętna skala przedsięwzięcia budowlanego realizowanego na podstawie umowy o generalne wykonawstwo. W przypadku inwestycji wymagających rozległego zaangażowania wykonawcy i zatrudniania dużej liczby osób oraz przeprowadzania prac wysoce specjalistycznych, przyjmowanie, że samo tolerowanie pracy określonego podmiotu na budowie wiąże się z akceptacją (nieznanej inwestorowi) umowy podwykonawczej, nakładałoby na inwestora nieprzewidziany ustawą obowiązek stałej kontroli wykonawcy nie tylko w odniesieniu do jakości jego świadczenia lecz również organizacji jego wykonywania.

Taki wymóg pozostaje w sprzeczności z treścią stosunku prawnego wynikającego z umowy o roboty budowlane (w którym świadczenie polegające na wykonaniu robót obciąża wykonawcę a inwestor co do zasady posiada ograniczone kompetencje, jeśli chodzi o wpływ na organizację robót, sprowadzające się do wezwania dłużnika zgodnie z art. 656 k.c. w zw. z art. 636 k.c.). W niniejszej sprawie istotne jest też to, że funkcję kierownika budowy sprawował jak wynika z materiału procesowego podmiot wskazany przez generalnego wykonawcę. Zatem to na tej osobie spoczywały obowiązki organizacyjne wynikające z art. 22 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz. 1409) a inwestor jedynie w ramach nadzoru inwestorskiego mógł wpływać na przebieg wykonywania robót przez wykonawcę.

Wreszcie dla oceny materiału procesowego nie może być obojętne to, iż powód zdawał sobie sprawę z treści aneksu nr (...) do umowy (od podpisania tego aneksu miał uzależniać współpracę z pozwanym generalnym wykonawcą na co wskazują zeznania świadka J. P. – k. 397 akt oraz § 9 ust. 13 umowy z dnia 11 października 2012 roku). Powód zawierał umowę w czasie, kiedy aneks nr (...) do umowy o roboty budowlane już wiązał generalnego wykonawcę i inwestora. Mimo treści umowy odwołującej się wprost do tego aneksu powód nie poczynił jednak żadnych kroków w celu przedłożenia umowy podwykonawczej inwestorowi stosownie do treści art. 647¹ §2 k.c. Zatem z jednej strony powód zdawał sobie sprawę z przyjętego w aneksie sposobu rozliczania robót między inwestorem a generalnym wykonawcą

i zamierzał z tego sposobu skorzystać, z drugiej zaś nie starał się o uzyskanie zgody inwestora na zawarcie umowy podwykonawczej, mimo że uzyskanie takiej zgody leżało niewątpliwie (wobec treści art. 647¹ k.c.) w jego interesie prawnym i ekonomicznym. Takie zachowanie oceniane w świetle zasad doświadczenia życiowego i logiki wskazuje, że powód i generalny wykonawca w istocie nie zamierzali ujawniać treści łączącej te podmioty umowy podwykonawczej pozwanemu inwestorowi. Informacja o wykonaniu robót przez podwykonawcę zgodnie z intencją stron umowy podwykonawczej miała następować jedynie w zakresie robót już wykonanych (dla potrzeb ich rozliczenia) bez woli informowania inwestora o planach wykonawcy i podwykonawcy co do dalszego wykonywania robót na budowie.

W tych okolicznościach wobec znacznego zakresu prowadzonej inwestycji, roli generalnego wykonawcy oraz sposobu, w jaki pozwany inwestor uzyskiwał informację o podmiotach zatrudnianych przez generalnego wykonawcę w celu zakończenia prac, przypisywanie inwestorowi zgody na umowę podwykonawczą wyłącznie w oparciu o to, iż tolerował on udział podwykonawcy w procesie budowlanym i nie żądał od generalnego wykonawcy zmiany organizacji robót jest nieuzasadnione.

Jeśli tak, to przy uwzględnieniu wcześniejszych uwag dotyczących wiedzy inwestora o umowie jako elementu niezbędnego dla oceny jego zachowania jako dorozumianego oświadczenia wyrażającego zgodę na zawarcie umowy, nie można obecnie wywodzić, że zachowanie pozwanego inwestora stanowiło dorozumianą zgodę na zawarcie tej umowy.

Z przedstawionych przyczyn wobec niewykazania przez powoda faktu wyrażenia przez pozwane Województwo (...) zgody na zawarcie umowy podwykonawczej z dnia 11 października 2012 roku, brak było w sprawie podstaw do zastosowania normy art. 647¹ §5 k.c. w zw. z art. 647¹ §2 k.c. i stwierdzenia, że pozwane Województwo ponosi solidarną odpowiedzialność za zobowiązania wykonawcy względem powoda. Stąd też stosując normę art. 386 §1 k.p.c. zaskarżony wyrok należało zmienić i powództwo w stosunku do pozwanego Województwa oddalić w całości.

Wobec uwzględnienia najdalej idącego zarzutu apelacji bezprzedmiotowe stało się szczegółowe odniesienie się do dalszych argumentów skarżącego.

Odnosząc się więc jedynie dla porządku do kwestii poruszanych w ramach uzasadnienia zarzutu naruszenia normy art. 233 §1 k.p.c. stwierdzić należy, że argumenty dotyczące błędnej oceny zachowania się skarżącego i przypisania temu zachowaniu znaczenia dorozumianego oświadczenia woli powinny służyć uzasadnieniu naruszenia prawa materialnego – art. 60 k.c. Okoliczności te zostały wyżej omówione i nie wymagają powtórzenia.

Natomiast zarzuty dotyczące wadliwego zasądzenia odsetek od kwot 178.796,67 zł i 128.796,67 zł pomijają to, że rozstrzygnięcie to uzasadnione było okresem opóźnienia, w jakim zdaniem Sądu Okręgowego znajdował się skarżący (przy uwzględnieniu dat w których następowało sukcesywne częściowe zaspokojenie dochodzonego pierwotnie pozwem roszczenia. W tym zakresie więc zarzuty apelującego nie są uzasadnione.

Sąd wskazał również w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyny, dla których uznał, że dochodzona kwota obejmuje wyłącznie żądanie wynagrodzenia za świadczenie spełnione przez podwykonawcę na rzecz wykonawcy (i nie obejmuje roszczeń o zwrot kaucji, kosztów partycypacji w urzędzeniu i utrzymaniu placu budowy). Skarżący w apelacji nie wskazał argumentów, które podważałyby stanowisko Sądu Okręgowego.

Formułując zarzut naruszenia art. 455 k.c. w zw. z art. 481 k.c. skarżący również nie odniósł się do wywodów Sądu Okręgowego, który w sposób czytelny przedstawił stanowisko co do aktualizacji roszczeń powoda i daty, od której pozwany popadł w opóźnienie.

Niewątpliwie trafnie skarżący wskazał na rozbieżność między datą, od której zasądzono od niego odsetki wskazaną w sentencji orzeczenia (16.10.2013 roku) i datą od której popadł w opóźnienie w świetle argumentacji przyjętej w uzasadnieniu (18.10.2013 roku). Argumenty te mogłyby jednak uzasadniać zarzut naruszenia normy art. 481 k.c. Jak

wskazano wyżej, wobec oddalenia powództwa wobec skarżącego w całości, kwestia ta jednak utraciła znaczenie dla rozstrzygnięcia.

Za nieuzasadniony należy uznać natomiast zarzut naruszenia normy art. 328 §2 k.p.c. W orzecznictwie i nauce wielokrotnie podkreślono, że zarzut ten może być uzasadniony jedynie w sytuacji w której ze względu na brak w uzasadnieniu elementów określonych w powołanym przez skarżącego przepisie, niemożliwą staje się kontrola instancyjna wydanego orzeczenia (w istocie nie przedstawiono przesłanek argumentacyjnych, które doprowadziły do wydania orzeczenia).

W niniejszej sprawie Sąd I instancji w sposób czytelny wyjaśnił przyczyny wydania rozstrzygnięcia. Ewentualne (opisane wyżej) rozbieżności między sentencją a argumentacją przedstawioną w uzasadnieniu winny więc służyć uzasadnieniu zarzutów naruszenia odpowiednich norm prawa procesowego lub materialnego, nie uzasadniają natomiast tezy o niemożności przeprowadzenia kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku.

Wobec zmiany orzeczenia co do istoty sprawy należało zmienić również orzeczenie o kosztach procesu. Pozwany w następstwie korekty zaskarżonego orzeczenia, wygrał proces w całości. Skoro tak, to stosownie do treści art. 98 k.p.c. ma prawo żądać zwrotu całości kosztów procesu. W toku postępowania przed Sądem Okręgowym przedstawiono spis kosztów, żądając zwrotu kwoty 1052,49 zł tytułem kosztów dojazdu pełnomocnika pozwanego na rozprawę. Sąd nie znalazł podstawy by kwestionować przedstawiony dokument i zawarte w nim wyliczenie i taką też kwotę z tytułu kosztów pełnomocnika uwzględnił. Nadto zażądano zasądzenia kosztów wynagrodzenia pełnomocnika procesowego w kwocie 7200 zł. Również w tym zakresie żądanie podlega uwzględnieniu. Kwota ta stanowi bowiem wynagrodzenie w stawce minimalnej, adekwatnej dla wartości przedmiotu sporu przed Sądem Okręgowym. Podstawą prawną ustalenia wynagrodzenia w takiej wysokości jest norma §6 pkt. 7 w zw. z §2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jedn. Dz. U. 2013 roku, poz. 490)

Orzekając o kosztach postępowania odwoławczego Sąd zastosował normę art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. Skoro skarżący wygrał postępowanie w instancji odwoławczej w całości, to powód zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, winien zwrócić wygrywającemu całość poniesionych w związku z postępowaniem kosztów. Na zasadzoną kwotę składa się opłata od apelacji (1381 zł) oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego (5400 zł) ustalone jako 75% stawki minimalnej stosownie do treści §12 ust 1 pkt. 2) w zw. z §6 i §2 cytowanego wyżej rozporządzenia .

- Krzysztof Górski - - Małgorzata Gawinek - - Halina Zarzeczna-